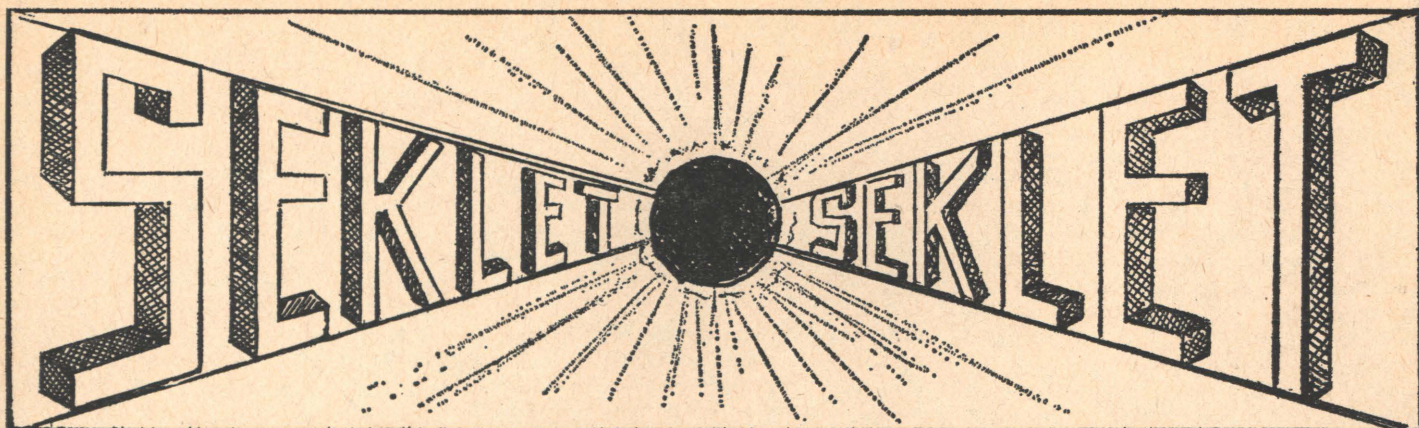

Ur en gammal Läkarebok

Vi ha funnit en gammal läkarebok från tiden omkring mitten av förra århundradet med homeopatiska ordinationer. Tyvärr är det endast delar av densamma, så att såväl författare som tryckår äro borta. Förmodligen härstammar boken från doktor Liedbeck, som vid den tiden utövade och försvarade homeopati. Det finns emellertid så mycket intressant i boken att många skola finna intresse att läsa hur man skrev på den tiden, hur man beskrev sjukdomar, hur man ordinerade. Vi komma därför att göra en del utdrag ur boken och förse dem med kommentarer. Vi ha först en allmän beskrivning och försvar för denna metod. Av dessa 16 sidor göra vi några utdrag.

"Homeopati, denna för ett halvt århundrade sedan okända metod att bota mänskliga sjukdomar, vilken, sedan den blivit känd bland läkare, framkallat så många stridigheter och så mycken motsägelse angående dess gagn eller ogagn, har på det sista fjärdedels århundradet gjort så betydliga framsteg till sin vidare utbildning, att dess undertryckande, som t. o. m. några statsmyndigheter förr tillämnat, numera är alldeles omöjligt, vilket kan tillskrivas ej allenast dess ofantligt stora utspridning, utan ock dess eget inre allt tydligare framträdande värde. Nästan alltid har varje stor och välgörande upptäckt och ny sanning haft det ödet att blott med möda kunna bryta sig väg och bjuda spetsen mot de gäckande och fientligt sinnade meningar, av vilka mängden hålles fången; dock ju större förföljelse och anfäktelse en sådan sanning möter, dess större, renare och mera luttnad träder den segrande ur kampen, ty just detta är dess äkta prövosten, att den ej såsom en drömbild vid första angreppet återfaller till sitt intet, såsom det redan har skett månet nytt medicinskt system, utan det vet att med goda skäl och med slående bevis kraftigt möta alla motsägelser och vederläggningsförsök. — Fastän jag här skriver blott för olärda, så skall dock mina läsares sunda omdöme veta att skilja emellan denna läkemetods värde eller ovärde, när jag på det nogaste har gjort dem bekanta med de huvudsakligaste grundsatser som äro henne egna.

Homeopati, såsom läkemetod bildar en direkt motsats till den äldre läkemetoden, kallad *Allopati*, då den förra till botande av människans sjukdomar använder läkemedel, vilka

verka direkt på det sjukligt angripna organet, under det att den senare ordinerar medel, vilka stå i indirekt sammanhang med den för handen varande sjukdomen, dvs sådana, som verka på och åstadkomma sjukdom hos en annan mindre viktig grupp i den mänskliga organismen. — Ordet homeopati är sammansatt av två grekiska ord. "Lika" och "lidande" och tillkännager denna läkemetods högsta grundsats redan genom sin benämning, *Lika botas bäst med lika*. Dess stiftare och grundläggare är den genom snille, skarpsinnighet och lärdom utmärkte store mannen doktor *Samuel Hahnemann*. Redan i flera års tid hade han avhållit sig ifrån att behandla sjukdomar, emedan läkonsten icke skänkte honom den tillfredsställelse, som han av henne hade väntat sig. Därför hade han dragit sig tillbaka ur det praktiska livet och sysselsatt sig blott med kemi och författarskap, varvid han dock alltid var betänkt på att utfinna en ny och säkrare väg vid behandlingen av människans sjukdomar. Vid översättningen av Cullens läkemedelslära uppgick det första morgonljuset för honom och hans alltid verksamma och forskande ande förde den nya morgonrodnaden en ännu ljusare dag till mötes. Kinabarkens verkningar gjorde honom allra först uppmärksam på, att läkemedlen väl måste vara i stånd att genom sin, för varje läkemedelssubstans egendomligt motsvarande (liknande) verkan häva människans sjukdomar. För att närmare utforska sanningen av denna sak och ej till äventyrs förblanda sjukdoms- och läkemedelssymptomer, gjorde han sig själv, såsom frisk *människa*, till prövosten, intog en stor mängd av det bästa kinapulver och upptecknade noga alla förändringar i sitt befinnande, som han före och efter kinapulvrets bruk hos sig varseblev och undanröjde därigenom alla tvivel om läkemedlets verkningskraft. Dock vågade han ännu ej att offentligt kungöra denna naturenliga läkningslag: lika botas bäst med lika, innan han även med andra droger hade gjort ännu flera försök på sig och andra friska människor samt prövat de efter denna princip erhållna resultaten genom försök vid sjuksängen. Korteligen, han gav akt på vilka verkningar medlen hade på människokroppen, då den befinner sig i sitt lugna sundhetstillstånd, i den övertygelsen, att de förändringar och känningar, som varje medel hos en frisk

människooorganism framkallar, äro de enda förnimbara förklaringar, som det för den fördomsfrie betraktaren kan uppvisa angående sin specifika riktning, sin egendomliga, positiva, rena kraft, varmed det förmår att omstämma kroppen, d. ä. förvandla den friske till sjuk, och, där botande är möjligt, till hälsa ånyo återföra den av sjukdom hemsökta organismen." När vi läsa såsom i det vi här anför över hur Hahnemann fann sin väg fram till sin upptäckt, så finna vi visserligen huru en människa med en ovanlig förmåga att draga slutsatser, dvs ett vetenskapligt snille, letar sig fram genom otroliga labyrinter, men i detta finner man också hur den egendomliga egenskap, som vi kalla intuition, går utom den krets dit förståndet når och till sist har han nått till samma punkt, dit intuitiva personer och snillen nått förut i tiden, men ingen förmått klargöra på samma sätt. — Den som vi ha att här nämna framför alla är *Paracelsus*. Han var inne på samma väg om också på olika sätt och mera på mystisk väg och uppfattning. För honom var det liksom för Hahnemann inte läkemedlets materiella verkan utan medlets *kraft* oavsett den materiella kvantiteten, som verkade mot sjukdomens kraft. Det fanns även andra, som varit inne på Hahnemanns tankelinje, men ingen hade förut kunnat genomföra den så konsekvent som han. En sådan var läkaren *J. G. Rademacher*, född 1772. Det må vara nog att här anför ett yttrande av honom: "Såsom en uppriktig människa bekänner jag att jag har lärt mer av Hohenheim (Paracelsus) än av alla läkare, som ha levat före eller jämtes med mig." — Vad det här rör sig om är vad Reichenbach kallar "od", vad vi också kalla för "den eteriska strålningen" eller pendelforskaren Straniak "den åttonde naturkraften". Det är här en läkemetod, som ligger mitt emellan den rent psykiska metoden och den direkt materiella. Det är en kraft av samma art, som hypnotisören använder sig av, en kraft i ett annat element än det materiella, tillhörande människans andra livsområde. Vi ha här medel, som verka s. a. s. inifrån och uppifrån och inte på den materiella kroppens materiella symptom, t. ex. på cellivet och inte direkt på ett utslag eller en svulst.

"Spökflygaren" var aktuell redan före andra världskriget

Som exempel på tidiga UFO-fenomen brukar i den ifologiska litteraturen ibland omnämnas och framhållas den s. k. "spökflygaren" som under medio av andra världskriget då och då uppträdde över norra Skandinavien och Finland och som av den tidens myndigheter — man befärade ju att det rörde sig om utländskt spionflyg — på olika sätt eftersöktes men aldrig spårades.

Ett tydligen förbisett faktum är dock att spökflygaren var en känd och omskriven företeelse redan långt före utbrottet av det andra världskriget.

Bevis härför finner man bl. a. i Erik Lindorms bokfilm "Gustaf V och hans tid", tredje delen, omfattande tiden 1928—1938 (återfinns även i den 1960 utgivna urvalseditionen "Ett folk på marsch"), där från början av året 1934 (sidan 337) sammanförts några då aktuella tidningsnotiser under helsidesrubriken "Spökflygare över Norrland".

Inledningsvis meddelas att förre statsministern, högerpartiets dåvarande ledare, amiral Arvid Lindman den 27 januari interPELLERAT statsminister Per Albin Hansson i andra kammaren angående "att sedan mitten av december 1933 mystiska flygare, s. k. spökflygare, oupphörligt iakttagits på olika platser i Norrland, liksom även i norra Norge och Finland".

Statsministern svarade den 2 februari "att flygspaning och luftbevakning från marken redan anordnats men med negativa resultat, att tre flygplan den 30 januari beordrats till Boden för fortsatta spaningar".

Från Umeå rapporteras den 11 januari att en eskader på tre plan, stationerad vid en liten kustsjö för att leta efter spökflygarna, "återkommo nedslagna utan att ha sett det ringaste spår efter baser eller depåer".

Vidare meddelas: "Man är i flygarkretsar tämligen viss om att spökflygarna förfoga över radioutrustning och ledas av radiopejlingar under sina irrfärder, att de ha en utomordentlig organisation under sig är alldeles tydligt. Bara den omständigheten att en radiolyssnare i Umeå i högtalare uppfattat ett samtal som otvivelaktigt innehöll upplysningar i samband med spökflyget visar att underrättelseväsendet är modernt. Samtalet fördes på Umeå våglängd under pågående grammofonprogram och innehöll en uppmaning om ett möte vid en viss plats samt avslutades med ett meddelande om vilken radiostation som skulle begagnas nästa gång."

(När man nu läser detta meddelande är det inte utan att tankarna för något ögonblick snuddar vid Friedrich Jürgensons härom året aktuella och omdiskuterade bandupptagningar av diverse "rymdröster" under pågående radiosändningar.)

I samma notis meddelas att en rad vittnen i Ammarnäs, Åsträck och Lubboträsk anmält sina iakttagelser av de okända flygmaskinerna.

Från Sundsvall rapporteras, likaledes d. 11/1.

"Spökflygaren fortsätter att irra över Medelpad. Det hinner inte mer än mörkna på kvällarna förrän rapporter om det mystiska ljuset börjar inströmma från olika delar av provinsen.

Även i Jämtland och över Haparanda har man flerstädes iakttagit det flygande ljuset."

Dessa händelser tilldrog sig alltså nära 14 år innan uttrycket "flygande tefat" myntades och uppträdanden av okända flygande föremål blev globalt uppmärksammade och omdebatterade företeelser.

Kliniskt döda som återvänt

Mrs Hulton, en rik änka efter en affärsman hade dött. Läkaren, dr Hiller som kallats till hennes dödsbädd, konstaterade att hjärtat hade slutat att arbeta och att alla dödstecken, utom likfläckarna redan hade inställt sig då han anlände.

En undersökning visade emellertid att hjärtat ej hade drabbats av likstelheten ännu och dr Hiller beslöt därför att göra ett experiment. Han hade nämligen förut gjort en rad lyckade djurförsök på detta sätt. Han införde långa nålar i hjärtmuskulaturen och gav via dessa svaga elektriska impulser till denna för att åter få hjärtat att börja arbeta. Efter en halv minuts behandling hörde han svaga hjärttoner i stetoskopet och efter 8 minuters fortsatt behandling öppnade Mrs Hulton sina ögon och viskade några osammanhängande ord. Så kom en mening som kunde uppfattas: "Varför måste jag vända tillbaka?" — "Vända tillbaka?" svarade dr Hiller. "Var har ni varit då?". Mrs Hulton svarade: "Jag var i en underbar värld som ej kan beskrivas — det finns inte ord för sådant här på jorden".

Hon berättade sedan — först dröjande, sedan mera livligt:

"Jag visste att det var slut med mig — men det var så egendomligt. Jag har ju varit så fruktansvärt rädd för att dö men i dessa sista minuter försvann ångesten. Istället började jag känna en glad förväntan och lycka. Jag mådde så väl och kände mig så befriad som aldrig förr. Men sedan blev det kallt och mörkt, jag kunde inte längre se något — men det varade bara en kort stund. Sedan kom ett skimmer av en ljusstrimma som var av överjordisk glans och färgprakt. Denna ljusstrimma blev allt starkare och snart var jag omgiven av en ljusflod som jag liksom svävade i. Men det var inte bara ljus utan också musik av ett slag som jag aldrig förr hört. Jag var inte ensam i detta hav av ljus utan omkring mig fanns andra väsen som jag visserligen ej kunde se men ändå kände. Alla var vi på väg mot samma mål, mot en plats där det blev allt ljusare omkring oss. Till sist befann vi oss i ett ljus av alla färger som flöt samman i en obeskrivlig harmoni. Där växte det underbara växter och ljusa gestalter gick omkring bland vilka jag tyckte mig känna igen en bekant som dog för två månader sedan. En av gestalterna talade till mig. 'Du behöver inte vara rädd. Här får du aldrig känna lidande. Men då får bara vara här en kort tid — ännu är du inte mogen för den här världen utan måste tillbaka till jorden'. 'Du måste...' sedan var det slut, plötsligt bleknade ljuset omkring mig. Det blev mörkt, jag kunde inte mera röra mig, men kände hur det gjorde ont i hjärtat. Ur mörkret omkring mig började föremål dyka upp här i rummet och sedan såg jag er dr Hiller. Men varför kunde ni inte låta mig vara kvar därborta i det underbara landet som man ju aldrig kan längta bort ifrån, så underbart lugnt och lätt som allt var där".

1950 hände följande i ett New York-kvarter: Måkan till en affärsman Redino, blev plötsligt medvetlös. Man tog henne till ett sjukhus i närheten och där fastställde läkarna att hon redan var död. Då läkarna skulle gå ut ur rummet där den döda låg ropade en sjuksyster:

"Hon suckade". "Dumheter", svarade läkarna, "det var bara luften som fanns kvar i lungorna som pressas ut av likstelheten". Men sjuksystemen var envis och läkarna ropade då på en impulsapparat och började behandla hjärtat. Efter några minuter började man med syrgas och konstgjord andning. Tre timmar därefter slog Mrs Redino upp ögonen. Hon var mycket svag, men var dock i stånd att berätta följande:

— Det var underbart vackert. Jag såg en himmel över mig som var så blå att jag aldrig sett dess make. Jag kände mig underbart väl till mods, och jag svävade omkring i denna blåa oändlighet. Ju högre jag kom ju mer blev färgerna violetta. Jag hörde en underbar musik som först kom ur fjärran och sedan allt närmare, det kändes som om tonerna bar mig. Aldrig förr har jag känt mig så lycklig... — Men så började jag tänka på mina båda små flickor. Jag kände ångslan för dem och ville tillbaka. Då sade någon till mig att det skulle vara mycket smärtsamt att gå över till jorden igen, mycket smärtsammare än gå från jorden hit, för i det fanns ju ingen plåga, det var bara lätt och skönt. Men tanken på mina barn störde min lycka och inre ro. Jag visste att jag måste tillbaka ännu en gång. Kalla nu hit min syster så att jag får tala med henne om mina barn. Hon måste komma snart för jag kan inte stanna kvar här länge till..."

Mrs Redino levde i tre veckor efter att hon återvänt till livet och dog sedan på nytt av hjärtslag, den gången slutgiltigt.

Då Madame Francis Leslie i Neuilly nära Paris inte öppnade vid upprepade ringningar på dörren, trots att man visste att hon måste vara hemma, bröt man upp dörren och fann henne livlös på salongsmattan. Hon fördes till ett sjukhus för att dödsorsaken skulle konstateras. Läkarna försökte en återupplivning med impulsmaskin och efter en lång stunds arbete började livstecken visa sig. Då Mme L. vaknat väntade läkarna tigande med spänning på vad hon skulle säga. De första ord hon sade var: "Jag var så långt borta. Har ni ropat mig tillbaka?" Sedan slöt hon ögonen och låg länge tyst, men sade sedan till en av läkarna: "Räck mig handen, jag måste känna att jag är tillbaka i den här världen. Jag minns nu att jag var någon annanstans, i en annan värld"

Sedan berättade hon vad hon upplevt:

— Vad som egentligen hände i början vet jag inte. Jag hörde först en hög fin ton. Eller var det färgerna som jag såg omkring mig som sände ut toner? Jag gled längs genom ett långt schakt som först var mycket trångt men sedan vidgade sig. Det fanns lysande strålände färger där som blev mera strålände ju högre jag svävade uppåt. Det var underbart att sväva så, alldeles utan tyngd. Sedan hörde jag någon ropa mitt namn långt borta. Det var en kär väns röst, som dog för många år sedan, och som jag ofta har tänkt på. Jag skyndade emot honom. Ljudet blev allt klarare och högre. Också färgerna blev klarare och skimrade i tusen brokiga nyanser. Varje färg hade sin ton. Allt detta blev till en underbar musik som fyllde mig och drog mig uppåt i en känsla av

forts. på sid. 6

Biopolitiska aspekter på jordbrukets och landsbygdens framtid

I den debatt och planering som nu pågår i de s. k. välfärdsstaterna rörande jordbrukets och landsbygdens plats och utformning i det framtida samhället dominerar synen på detta problem helt av ekonomiska aspekter. Denna ensidiga och ödesdigra metod skall i det följande kritiskt skärskådas utifrån biopolitisk synpunkt, varvid då med biopolitik menas en inställning till samhällsplanering och överhuvud taget all mänsklig utveckling, som grundar sig på obetingad hänsyn till *det levandes lagar* och främst då människans *naturliga och normala livsbetingelser*.

Den här nedan något schematiskt skisserade framtidsbilden och kritiken därav rör främst svenska förhållanden, men gäller principiellt förhållandena och utvecklingstendensen i de flesta västeuropeiska länder, eller överhuvudtaget alla länder med en f. n. hög ekonomisk tillväxt och framträdande socialpolitiska ambitioner. Låt oss kalla principen i denna utveckling för teknisk-dogmatisk.

Den tekniskt-dogmatiska synen på landsbygdens och jordbrukets plats i samhället

Man utgår i denna syn från den dogmen att vissa länder i framtiden skall vara rena jordbruksländer under det att andra — t. ex. Sverige — skall vara rena industriländer. I det senare fallet skall jordbruket endast existera i en mycket begränsad utsträckning, som en reserv vid ev. krigstillfälle med total avspärrning. Utifrån denna synpunkt räknar man som självklart med en nedläggning av allt jordbruk som faller utanför denna beräknade reservram och kommer då för Sveriges del till en prognoserad utveckling som vid omkring 1980 endast har c:a 5 % av den totala yrkesarbetande befolkningen sysselsatt vid jordbruket. Att denna ringa återstod av den en gång talrika bondebefolkningen ändå skall kunna producera den nödvändiga livsmedelsmängden vid en eventuell totalavspärrning beror på att man genom hård rationalisering av jordbruket kan påräkna en mångfaldigt högre produktion per jordbrukare än vad som förr var möjligt. Med rationalisering menas då större enheter, omfattande maskinell utrustning, intensiv konstgödning osv. Den friställda marken besås med skog eller tas i anspråk för de alltmer svällande tätorterna och för fritidsändamål, den s. k. "dubbla bebyggelsen" och den friställda jordbrukarbefolkningen överföres till städer och tätorter för att omskolas och inplaceras i den ständigt växande industrin. Denna utveckling forceras redan i Sverige och innebär omfattande strukturförändringar av såväl samhälle, näringsliv som landskapsbild. Man ser emellertid detta som en positiv utveckling och entusiastiska utvecklingsivrare ser redan i andan om det framtida Sverige bestå av ett fåtal jättestora stadsregioner med flera miljoner innevånare i varje under det att mellanrummet mellan dessa centra utfylles av skogsindustrins råvaruområden och s. k. vildmark till stadsbefolkningens fromma.

Varje dogm måste ha något, om än så bräck-

ligt, underlag och i detta fall vilar denna utvecklingsdogm på det antagandet att den utveckling som vi under sista seklet upplevat, med ökande välstånd inom den s. k. 400 miljoners-klubbens länder (Väst-Europa och USA) skall fortsätta allt framgent om endast det hittills tillämpade systemet tillämpas ännu mer effektivt och extremt. Det gäller alltså endast att forcera den tekniska utvecklingen så att vi ännu effektivare och mera ekonomiskt kan utnyttja tekniska hjälpmedel, råvarutillgångar och mänsklig arbetskraft. Även beträffande människorna beräknar man med hjälp av datamaskiner hur befolkningen lämpligen skall grupperas om till mest ekonomiskt gynnsam struktur och man förväntar som självklart att dessa "rationaliserade" befolkningsgrupper och enskilda för detta planerade effektiva tekniska samhällen bästa skall lojalt låta inplacera sig på lämpligaste ruta i spelet. Där sådan spontan lojalitet ej omedelbart infinner sig talas det i vissa utvecklingsinspirerade pressorgan hårda ord om utvecklings sabotage. Sålunda beskylls de svenska bönderna för att ej vilja "rationalisera" tillräckligt snabbt och därmed hindra utvecklingen och man kräver insättandet av statliga åtgärder mot dessa bakåtsträvarer som hindrar den snabba utbyggnaden av det progressiva samhället.

Ytligt sett kan denna framtidsplanering verka tilltalande och massan av konsumenter, som ju redan tillhör tätorternas och städernas invånare, är gripna av det storslagna framtidsperspektivet där en genom jordbruksrationaliseringen allt billigare mat och allt större fritidsområden hägrar som en tilltalande syn.

"En fåvitsk man byggde sitt hus på sanden . . ."

Redan en summarisk, men allsidig, granskning av den grunduppfattning som ovanstående utvecklingsprincip bygger på, visar att denna — redan ifråga om de rent materiella faktorerna — vilar på lösan sand. Den tekniska utvecklingen och det materiella uppsvinget inom 400-miljonersklubbens länder är ju till stor del betingad av den ensamrätt som folken i dessa länder tidigt förskaffade sig till världens råvarutillgångar som nu under endast c:a 100 år utplundrats i en omfattning som gemene man sällan gör klart för sig. Medelvensson lever alltjämt i den vanföreställningen att råvarutillgångarna är obegränsade och tyvärr hemfaller också allt för många "planeringsexperten" och politiker åt samma villfarelse. Hypnotiserad av atomteknikens, rymdteknikens och kemins framgångar, levande i datamaskinernas och Marssonderarnas värld, vill den moderna människan ej höra talas om annat än de ännu större "framsteg" som väntar oss i morgon och i sitt amoklöpande efter ännu högre levnadsstandard fortsätter hon att ännu mera smutsa ner luft och vatten och slösa med vatten, kol, och olja och fruktbar mylla samtidigt som hennes egen *livsstandard* sjunker i takt med detta hennes raserande av de egna livsfundamenten. Sanningen är ju istället den att

alla våra möjligheter att i framtiden ens uppehålla den standard vi idag har, för varje dag alltmera krymper. Befolkningsexplosionen, den tilltagande världssvälten, den ökande vattenbristen och markförstöringen pekar istället, som professor Borgström uttryckt det, mot en "asiatisk standard". Vi måste börja vänja oss vid tanken att den korta uppblomstring i välfärd som vi privilegierade västerlänningar f. n. upplever framförallt berott på att vi roffade åt oss allt som fanns i världens skafferier. Ändå lyckades vi ej under denna de stora möjligheternas tid att bygga upp ett livsvänligt samhälle. Luftföroreningarna, vattenförstörelsen, anhopningen av biocider och andra farliga gifter i vår livsmiljö är bl. a. tecken på den moderna människans imbecilla uppfattning om sin ställning och sitt ansvar. Hur skulle väl en utvecklingslinje som fört oss dit vi står idag kunna föra oss mot en ljusare framtid? Endast en dåre kan tro något sådant.

Den tekniskt-dogmatiska utvecklingens följer för människan

Den förnuftiga meningen med varje samhällsbildning måste ju vara att tjäna de människor till nytta som samhället består utav. Det är därför viktigt att samhällsplanerare och politiker som grund för sin verksamhet utgår ifrån människan själv, från hennes karaktär av organisk varelse med en sådans speciella krav på sin livsmiljö, om den arteget riktiga utvecklingen och ett sunt, normalt tillstånd hos varelsen skall kunna bevaras. Dagens vetenskapsman ägnar idag stor möda åt utforskandet av växternas och djurens ekologi, dvs. kunskapen om deras intima samband med sin miljö, men ingen eller föga hänsyn ägnas de fakta som dock redan sedan länge hopats om *människans* ekologi. Ändå borde alla dessa biologiska och psykiska fakta vara den enda grunden för varje samhällsekonom, sociologs, riksdagsmans, hälsovårdsministers och statschefs verksamhet i samhället. Ty vad är nyttan med varje än så klyftig nationalekonomisk plan, eller storstilat välfärdsprogram om det ändå till sist visar sig vara till människans fördärv? Ändå bevittnar vi detta dagligen — och kommer att få bevittna det i allt mer skräckinjagande form.

Redan nobelpristagaren Alexis Carrel visade hur människan, trots sin stora anpassningsförmåga, ändå har en gräns för denna anpassning som ej kan överskridas utan att organismen bryter samman i sjukdom, degeneration och undergång. Han angav bl. a. några faktorer som människan aldrig kan anpassa sig till: fördärvad luft, fördärvat vatten, förgiftad föda, ständig oro, ständigt buller, intellektuell ytlighet, alkoholism och brådmogna sexuella överdrifter, dvs. just faktorer som vårt moderna samhälle dominerar av idag. Följderna av detta visar sig också i form av människans sammanbrott i de s. k. civilisationssjukdomarna, de degenerativa sjukdomar som visat sig höra samman med det överciviliserade samhället. Hela den skrämmande raden hör dit av lavinartat tillväxande hjärt- och kärlsjukdomar, ämnesomsättningsrubbnings-

ar, bristsjukdomar, allergier, reumatism, sockersjuka, schizofreni och vissa andra mentala rubbningar, och isynnerhet cancer, som nu drar sig mot allt yngre åldersgrupper.

Omfattande hälsoundersökningar på olika håll inom västerlandet visar att 90 % av dess människor ej längre är friska. Vi måste, framhöll den kände farmakologen professor Eichholz, Heidelberg, i svensk radio nyligen, se fram emot en nära tidpunkt då de i förtid invaliderades antal blivit så stort att den resterande mängden ännu arbetsföra ej orkar bära kostnaderna för de förras vård och underhåll.

Detta är facit av den utveckling som vi ämnar följa, också i framtiden. Vi talar hela tiden om "framsteg", "utveckling", men vi löser istället idag med varje vårt handlande ut kaos i naturens helhet och ordning, störningar som aldrig mer kan ställas till rätta och detta problem är verkligen viktigare än varje annan politisk och ekonomisk fråga, säger med. prof. Karl Kötschau, som speciellt ägnat sin forskning åt dessa problem, och med honom instämmer en rad framstående forskare världen över.

Biopolitiska synpunkter på jordbruket, landsbygden och staden

Den föregående översikten är nödvändig för att ställa in också landsbygden och jordbruket på sin rätta plats i samhället. Böjer vi oss nämligen för de fakta som givits en antydning om i det föregående, så får vi helt andra och verkligt realistiska utgångslägen för en riktig bedömning av denna fråga. Hittills har jordbruket endast bedömts från ekonomisk och försörjningspolitisk synpunkt, vilket inte endast är kortsynt utan har de allvarigaste följder för hela samhället. Den hittillsvarande utvecklingens resultat som pekar mot människans sammanbrott, fysiskt och psykiskt, tvingar oss till en mycket vidare syn på landsbygdens uppgift och värde inom samhällsstrukturen. I detta liksom i allt som rör människan och hennes förhållanden måste vi lära oss tillgripa helt andra värdeskalor än vi hittills tillämpat för att kunna bedöma vad som är verkligt rationellt, verkligt ekonomiskt, eftersträvärt. Vi måste nämligen, då vi planerar morgondagens samhälle främst ha det målet i riktningen att skapa största möjliga grad av biologisk trygghet skall skapas och upprätthållas. Dvs. vi måste framförallt, utan varje hänsyn till kostnader eller enskilda intressen, återställa människans naturliga livsmiljö och trygga de viktigaste livsfaktorerna (luften, vattnet, näringen, den naturliga livsrytmen) integritet. Vi måste skapa ett samhälle där människan kan utvecklas artenligt och leva i full hälsa, där hon kan känna mening och harmoni i tillvaron.

Mot denna bakgrund kan vi med klara och ovedersägliga biopolitiska argument fördöma den hittillsvarande samhällsutvecklingen och framförallt den utveckling som nu planeras för framtiden, med landsbygden reducerad till en koncentrerad produktionscentral för reservlivsmedel och råvaror för trämassfabrikerna och därutöver endast en rekreationsplats för stadsbefolkningen. Vi måste fördöma denna framprovocerade och forcerade urbanisering, denna tvångsavtappning av landsbygdens normala liv, detta förvandlande av självägande bönder till rotlösa industrinomader. Ty utom att detta är en ren orättfärdighet socialt sett, är det — ur biologiskt-medicinsk synpunkt — ett klart sabotage mot kommande släktens, ja, mot den nu levande generationens hälsa och sunda utveckling. Vi må gärna erkänna att

industrialismens expansion varit en av orsakerna till den högre materiella levnadsstandard som västerlandets människor idag äger men vi får ej heller glömma bort denna affärs debetsida — och den ger ingen anledning till jubel. Det är dock att faktum att industrialismens expansion endast var möjlig tack vare den väldiga avtappningen av friskt och oförbrukat folkmaterial på landsbygden. Hade denna avtappning endast berört det folköverskott som fanns hade ingen anledning funnits till kritik, men med den ekonomiska misär som större delen av landsbygdens folk då levde i och i stor utsträckning länge tvingats leva i, blev inströmningen till industrin för den enskilde en räddningsplanke men för folket i gemen en katastrof. Man talar ofta idag hårda ord från konsumenthåll om den subventionering som kommit jordbruket till del — men tiger noga med den jättelika subventionering som landsbygden i decennier bestått stad och industriebefolkning, dels genom inflyttningen från landsbygden, dels genom den av bönderna så länge undergivet accepterade nedhållningen av priserna på lantbruksprodukter, medvetet dikterad av de styrande genom jordbrukets diskriminering.

Ändå ger oss den biologiska aspekten — och, låt oss kalla den — den andliga aspekten på denna industrialiseringens och urbaniseringens debetsida, en ännu allvarigare bild än de ekonomiska orättvisorna. Från det enklare, fattigare, men biologiskt sett gynnsammare livet på landsbygden strömmade — och strömmar ännu — mängder av människor in till staden och tätorten, suges in i dess fysiskt och andligt förgiftande atmosfär, in i dess onaturliga livsrytm, in i dess isolering från det omedelbara umgänget med naturen — det levande. Meningslöshet, jäkt och ständig oro, ytlighet, tomhet, materialism, brottslighet, isolering från livets djupaste källor är ofrånkomligt sammanhängande med livet i storstaden. Och trots den yttre glansen, som bedrager så många, har stadslandskapet ingen möjlighet att regnera de människor som lever där. De bryts istället ner, fysiskt och psykiskt, något som dagens våldssamma pillerätande är en klar indikator på. Storstadsmänniskans konsumtion av huvudvärkspulver, nervmedel, sömnmedel, lyckopiller, tobak, alkohol och narkotika är ett klart indicium på den "lycka" hon äger i sin falska, konstgjorda värld. Storstadens likhet med cancercellen är påfallande och tankeväckande: liksom cancercellen breder storstaden ut sig över alla gränser, sänder ut sina metastaser åt alla håll, bryter ned allt omkring sig och inom sig och spy ut sina giftiga avfallsprodukter i omgivningen med död och fördärv i följe.

Historien lär oss att varje kulturs undergång alltid föregicks av en utarmning av landsbygden och en inströmning till växande städer. Fortsätter nu denna urbanisering, som redan nu satt så olyckliga spår både biologiskt och andligt, så kommer det västerländska samhället att totalt förstöra grunden för sin vidare ekonomiska och kulturella utveckling. Ett sunt och livskraftigt samhälle kan endast byggas av friska människor, men sådana kan aldrig utvecklas i stadslandskapet — inte ens om dessa människor får tillgång till fritidshus på landet. De är ändå rotlösa industrinomader. Istället måste en tillräckligt stor del av folket beredas tillfälle att verkligen *leva* på landsbygden och där inbyggda i den levande naturen, i dess rytm, genom arbetet med jord och djur, kunna utvecklas till fysiskt och andligt optimalt sunda individer som sedan får utgöra en normal

reserv för påfyllning och förnyande av de städer som väl alltid måste finnas, men som en om sitt ansvar medveten statsledning alltid måste sträva efter att hålla nere, såväl ifråga om antal som storlek.

Frågan om en levande landsbygd och en svensk bondebefolkning är en hela folkets livsfråga, ej minst ur andligt kulturell synpunkt. Det är endast fråga om den ofrånkomliga nödvändigheten att säkra en tillräckligt stor biologisk folkreserv av optimal kvalitet, det gäller också att bibehålla och främja en mänsklig livsform som även den är av oerhörd betydelse för hela folkets kroppsliga och själsliga hälsa. En verklig stadskultur är nämligen otänkbar utan en levande bondekultur.

Detta är hädiskt tal för den moderna genomsnittsmänniskan som menar att kultur och staden är synonyma begrepp. Därvid lever hon emellertid i den villfarelsen att kultur och civilisation är synonymmer. "Men 'civilisationen' kommer av ordet 'divis' som betyder 'borgare i en stad'. 'Kultur' kommer däremot av ordet 'cultura' som betyder vård, odling, förädling. Begreppen är således till sitt ursprung vitt skilda. De är det också ofta i praktiken. Hur mycket av *kultur* finns väl i våra dagars tekniska civilisation? "Kultur är samliv med naturen, samförstånd med dess lagbundenhet, 'införstånd' med att människan är en ofrånkomlig del av desamma, att allt står i ett enda levande sammanhang... Kultur är helhetssyn, harmoni, hälsa. Korrektivet mot civilisationens felsteg ligger i vördnaden för naturen och insikten om dess lagar..." (A Waerland i Hälsans utvalda folk).

Sant är att den moderna bonden alltmer tycks isolera sig från denna livsnärhet som var den gamle äkta bondens adelsmärke. Han som levde i en samhörighet med naturen, med sin gård, sin jord, sina djur, med livets egen rytm, på ett sätt som den från all kontakt med livets djupare källor isolerade industrinomaden är oförmögen att begripa, fången som denne är i storstadens falska begreppskonstruktioner och livet i dess skenvärld. Men via massmedia har storstadens och kollektivmänniskans falska och livsfrämmande värdeskala nu också börjat inympas på landsbygdens folk, främst på den yngre generationen. Därför mister man också alltmer motståndskraften mot de bedrägliga siréntoner eller de påtryckningar, ja hotelser, som nu strömmar ut över landsbygden från det håll som alltid önskat bondens död, obekvämt som han alltid varit för dem som önskar lätthanterliga lättduperade undersåtar. Därför står bönderna och deras organisationer också allt mer maktlösa mot det angrepp som från alla håll sätts in. Man låter sig förledas, tubbas, övervinas av talet om "planhushållning", "rationalisering", effektivisering, låter sig duperas av vetenskapliga klyschor och politiska slogans. Alltmer tenderar det moderna jordbruket att bli en tekniskt-ekonomisk affär där det krassa nyttotänkandet spelar första fiolen. Man tillämpar samma syn på jorden som på varje annan industriell råvara men har därmed givit sig in i ett farligt spel, *ty det levande låter sig ej rationaliseras*.

Walter Heitler, professor i teoretisk fysik vid universitetet i Zürich, har nyligen påpekat: "Det hör till de farligaste tendenserna i vår tid att man utan betänkligheter överför det deterministiska tänkandet på faktorer dit det ej hör och det är så mycket farligare som detta halvt omedvetet sker under "vetenskaplighetens" täckmantel. Det har en ytterst begränsad tillämpning ifråga om allt vad som rör människan

Människans villkor

En grupp svenska vetenskapsmän har på Wahlström och Widstrand hösten 1967 givit ut en bok som är ganska unik i svensk — ja säkerligen i internationell bokflora. Den har under rubriken "En bok av vetenskapsmän för politiker" och den vill vara — och har rätt väl lyckats bli — en saklig information till politikerna om fakta som bestämmer människans framtid på jorden, hennes möjligheter att överleva de katastrofer som hotar och de åtgärder som bör vidtagas för att återskapa en ekologiskt riktigt livsmiljö på jorden.

Prof. Hannes Alfvén skriver om vår ställning i universum, om vår förändrade världsbild, möjligheten av andra himlakroppar med liv liknande jordens, och vår chans att i så fall få kontakt med dessa. Prof. K-E Fichtelius skriver om människan insatt i sitt biologiska sammanhang. "För att människan skall klara sig ur de faror som hennes egna framsteg försatt henne i, är det oundgängligt att bryta hennes högmod och öka hennes självkänedom så att hon skall kunna hjälpa sig själv. Ingen annan ser ut att kunna göra det." Han visar hur mycket människan har att lära av djuren, framförallt delfinerna då det gäller ett anständigt och humant uppträdande, klokhet och anpassning till naturen. Politikerna skulle ha mycket att lära av kajorna, menar han, då det gäller förnuftigt uppträdande i krissituationer! En av de tyngst vägande inläggen i boken kommer från professor G Borgström, "världens väckarklocka". Han ger skrämmande data om världssvälten, folkökningen och livsmedelskrisen. Människosläktet har förlorat kapplöpningen mellan folkökning och livsmedelsproduktion; alltför länge har man envisats med att göra upp sina bokslut utan att ta med den biologiska dimensionen. Behovskontot har växt hastigare än tillgångarna. Nettotillväxten av nya individer i världen är ungefär 70 miljoner om året, d. v. s. ett nytt USA vart tredje år. Denna siffra stiger oupphörlig. Världen kan

sägas vara uppdelad i två läger: Endast 1100 miljoner har nog med föda och vatten — 2300 miljoner lider brist på båda, och denna senare kategori är den som växer snabbast. Inga reserver av livsmedel finns längre någonstans i världen och inga kan skapas. Tanklöshet eller bristande god vilja dominerar fortfarande världsekonomin. Sädesleveranserna går fortfarande framför allt till de mätta länderna. USA:s sojabönodling går t. ex. till 57 % till Väst-Europa och den hungriga världen får bara några få procent. Vad värre är att jordbruksprodukter exporteras från de fattiga, hungriga länderna till de mätta. Detta gäller särskilt äggvita — den stora bristvaran i näringshänseende. Visserligen ger sädesleveranserna tre miljoner ton äggvita till de hungriga länderna, men samtidigt går fyra miljoner ton från dessa länder till de mätta i form av oljefrö, fiskmjöl etc. Den hungriga världen har sedan 1952 ökat sina leveranser av jordbruksprodukter till de rika länderna med 30 %, men deras nettoinkomst av detta har bara varit 4 %. Ändå är de fattiga länderna sämre lottade i ekologiskt avseende än de rika d. v. s. klimatet där gör det svårare att öka skördarna genom att det främjar torka, jordförstöring och skadeinsekter. Den hungriga världen har inga landreserver kvar. De väldiga bevattningsanläggningarna har visat sig förstöra marken genom enorm saltbildning i denna, vanligt vid ytbevattning, Pakistan förlorar genom denna ungefär 5 hektar pr timme medan det endast nyodlar 2 hektar på samma tid. Miljarderna som gått till dammbyggnader i Indien skulle säkerligen givit bättre resultat om de satts in för att skydda de redan befintliga skördarna mot förstöring.

Det fantiserar en massa om hur tekniken skall klara försörjningsproblemen, man talar om att göra mat av petroleumprodukter eller havens alger, jästsvampar eller mikrober men sanningen är att inga sådana projekt kan lösa krisen.

Vattenbristen ökar enormt. Talet om att avsalta havsvatten för bevattning etc. är barnsligt. Vattenbehovet är så väldigt att energien enbart för uppumpning av och fördelning av vattnet över kontinenterna skulle kräva mer energi än USA förbrukar i hela sin industri. Dessutom skulle de väldiga saltmängderna ge oöverstigliga svårigheter. För Sveriges del skulle det betyda att 130 ton salt pr person och år skulle bortskaffas.

Den hungriga världen plågas också av parasiter och mikrober, t. ex. hakmaskarna, som sätter sig fast i tarmen och utsuger sina offer. De är speciellt talrika i konstbevattnade områden.

"Det har förelegat en betänklig överskattning av teknikens möjligheter. En hel generation har bibringats uppfattningen att människan med teknikens hjälp regerade suveränt. I själva verket får hon nu kämpa för att överleva. Den samlade mänskligheten håller på att slå huvudet i taket". Man talar tanklöst om att "det nog skall ordna sig", men vårt nuvarande läge saknar motstycke i världshistorien. Det allvarligaste är den allmänt utbredda vetenskapliga vidskepelsen. Vi kommer att finna på nya livsmedel, se väldiga genombrott för vår uppfinningsförmåga. Det finns inget hopp om detta. Det fordras istället exceptionella åtgärder över hela

jorden, inom närmaste tio åren. Mobiliseras inte världens progressiva krafter till planmässig handling kommer inte bara Västerlandet att gå under utan allt vi kallar civilisation."

Professor Jan Rydberg skriver om Försörjningens sekel — jordens energiförråd töms. Energikonsumtionen har vuxit med den tekniska civilisationens utveckling. Jordens fossila bränslen, kol och olja etc. är förmodligen slut före år 2000. Atomkraftverken är f. n. en räddning av situationen men innebär en stor rovdraft med uran. Redan nu måste omfattande forskning sättas in om ej energibrist skall uppträda i mitten av nästa sekel.

Professor Bo Björkman behandlar trafikfrågor och kommunikation i allmänhet och prof. Olle Lindström teknisk automation och strukturrationalisering. Denna leder till en välståndsdifferens som ser ut att endast öka mellan de rika och fattiga länderna.

Prof. K E Wärneryd behandlar massmedia och dessas inverkan på opinionsbildningen och prof. T R Gerholm de moderna stridsmedlen. Dr. Bengt Lundholm skriver om människans miljö och om hur vi på kort tid lyckats förgifta denna. Vi har ej kunnat lösa det tekniska samhällets avfallsproblem. Luftföroreningarna innebär stora hälsorisker. Det räcker ej med att undersöka enstaka förorenande ämnens inverkan på organismen utan samverkan av de många. Vattenföroreningarnas intensitet framgår av uppgiften att man för ca 50 år sedan räknade med ett femtiotal kemiska ämnen i vattnet men nu är dessa uppe i 50 000. Flera av de kemiska ämnen som förorenar våra vatten är biologisktaktiva redan på molekylplanet, d. v. s. de har effekt redan i mycket små mängder. Prof. Dr. Lundholm påpekar det orätfärdiga i att undersökningarna om t. ex. kvicksilverförgiftningarna av vatten, jord etc. måste bekostas med skattepengar under det att industrierna som tjänat stora pengar på dessa preparat sluppit undan alla kostnader. Vi är alltför vana vid att en förgiftning skall ge omedelbara förgiftningssymptom. Att ett ämne kan ha långtidsverkan tar vi ringa hänsyn till. Men vad betyder det för vår hälsa att vi med luft, vatten och livsmedel får i oss lite av många ämnen samtidigt? Vad betyder lite DDT, lite kvicksilver, lite bly, lite svaveldioxid etc.? Att manipulera med miljön utan att känna ekologiens lagar är lika riskabelt som att laborera med atomvapen. Alla försöker hindra olyckshändelser som kan orsaka atomkrig, men ingen har ännu på allvar insett riskerna i samband med den i lavinartad takt pågående miljöförstöringen.

Prof. Gunnar Myrdal frågar varför socialvetenskaperna haft så litet inflytande på samhällsutvecklingen, och prof. C-G. Hedén frågar om vi går mot anpassning eller undergång. Prosektor Lars Gyllenstein avslutar så boken med en betraktelse över återväg eller utväg. Han framhåller nödvändigheten av en ny konstruktiv politik där partikäbbel i dagens stil får vika för förnuft, logik och hänsyn till fakta.

Som helhet betraktad är boken ett utspel som manar till efterföljd. Vissa av författarna visar visserligen en optimism inför framtiden som är svår att dela. Ändå är försöket att genom denna servering av data ge politikerna en mera realistisk handlingsbas, lovvärd och man vill hoppas att det skall ge resultat. Visserligen är en sådan förhoppning föga fast grundad — den som lyssnat på t. ex. remissdebattens eller valtalens bedrövliga pladder — har svårt att föreställa sig att något gott skulle kunna komma från politikernas Nasareth. A.

och varje dess tillämpning på det mänskliga området är icke blott av ondo utan också, vetenskapligt sett, helt oberättigat". Man kan utöka denna varning och säga: den nu graserande vidskepelsen att tillämpa metoder och resonemang som hör hemma på det rent mekaniskt-matematiska området även på det levandes område, på den organiskt-biologiska och på de psykologiskt-sociologiska relationernas sfär är ett av de farligaste sabotagen mot all sund utveckling. Vi upplever redan dess följder i människans fysiska och psykiska sammanbrott under de degenerativa sjukdomarnas angrepp, vi upplever det evad det rör livsmedelsproduktionen i skadedjurens och växtsjukdomarnas tilltagande angrepp och markförstörelsen, allt klara indikationer på att Livet självt underkänner våra spetsfunda metoder. Det biologiska jordbruket visar här en ny väg ut ur denna återvändsgränd över vilken biocidernas dödskallemärken hänger som en symbol för den djävulsdans som den moderne bonden hamnat i sedan han slutade "lyssna till jordens röst".

Olof Alexandersson
forts. i nästa nr

aldrig förut upplevd lycka, upp emot rösten som ropade mitt namn...

— Men så kände jag hur någon plötsligt grep tag i mig. Jag kunde inte komma längre uppåt. Förgäves försökte jag göra mig fri från greppet. Sedan kände jag smärta som bara ökade allt medan färgerna blev allt mörkare och musiken avtog. Schaktet blev allt trängre igen och jag greps av en häftig ångest...

Mme L. avbröt sig. Tårarna började rinna. Hon såg på läkaren som ännu höll hennes hand och sade: "Är jag mycket sjuk, måste jag stanna länge...?"

Läkaren tröstade henne: "Ni är inte sjuk. Det var bara ett anfall av medvetslöshet med stelkrampssymptom".

— Det var inte alls någon svimning. Det var mycket mera. Jag var på den andra sidan, jag vet det alldeles bestämt. Bry er inte om att sköta mig så noga, jag vet ändå att jag snart skall återvända dit igen där jag kände mig så glad och lycklig.

Mme L. levde ännu tolv timmar men dog sedan på nytt för att ej mer vakna.

I början av 50-talet kolliderade George Murphy från Chicago med sin lastbil och skadades så svårt att han senare dog innan han kom på operationsbordet. Läkarna öppnade dock bröstkorgen och masserade hjärtat, sedan detta stått stilla i 4 minuter, och efter sexton minuter började detta åter arbeta. M. vaknade småningom upp och då han kunde tala blev han förhörd av en psykiater om vad han upplevt medan han var död.

Han berättade: — När jag kolliderade kände jag en stöt genom kroppen men det gjorde konstigt nog inte ont. Jag kände bara som om jag blev alldeles mjuk, som om kroppen bara sjönk ihop och långsamt löstes upp. Samtidigt började något bölja omkring mig, jag gled långsamt ut ur min kropp som löstes upp och bars sedan av dessa böljande vågor uppåt. Jag började minnas episoder ur mitt liv som jag hade glömt. Det var som att se en film som utan ordning på scenerna rullade förbi. Men plötsligt slets liksom filmen av och jag fann att jag var i en krets av ljusa gestalter, av vilka jag kände igen några som förut bekanta. De tog mina händer och jag ville följa med dem. Men i det ögonblicket grep en svart hand tag i mig och försökte slita mig loss från ljusgestalterna. Ett tag drogs jag än framåt, än bakåt. Jag kom inte ur fläcken och jag ville rycka mig loss från den mörka handen som gripit tag i mig men kunde inte. Den höll mig i ett järngrepp och förstörde den känsla av lycka som förut behärskat mig. Så blev ljuset omkring mig allt svagare och den mörka handen ryckte tillbaka mig in i ett mörker där jag också började känna en allt större smärta och med den en ångest för vad som nu skulle komma. Jag hade en egendomlig känsla av att pressas in i ett hölje som var för trångt för mig. Sedan vaknade jag och allt var lite dimmigt och jag tänkte att där sitter ju din mor och här ligger du och har feber. Men så märkte jag att det var en sjuksyster som tog pulsen och såg bekymrad ut. Men det här kommer ni aldrig att begripa — jag borde nog inte ha talat om det för er, slutade Murphy.

(ur *Die Andere Welt*)
Övers. O Alexandersson

En opinionsundersökning nyligen visade att mer än halva svenska folket tror att livet är slut i och med döden. Det visade sig vidare att den tvivlande gruppen var procentuellt störst i storstaden vilket ju ingalunda är förvånande. Stadsmänniskan har ju helt isolerats från livets naturliga rytm, instängd som hon är i en tillvaro där livet tvingats in i en återvändsgränd. Döden som alltings slut måste ju vara en naturlig åskådning för den människa som avstängts från ett naturligt livs alla kraftkällor. Också här ser vi urbaniseringens förbannelse: människornas hopfösande i städer och tätorter sedan de genom politiska taskspelarkonster berövats möjligheten att leva ett sunt liv på landsbygden där kontakten med jord, växter och djur och den naturliga rytmen mellan liv och död ställer in människan i ett större sammanhang där döden ej är ett slut utan början på ett nytt liv, gör stadsmänniskan rotlös, vilsen, oförmögen att prestera annat än plånbokstänkande. Det är ett farligt tidens tecken att kyrkan och överhuvudtaget de religiösa grupperna i vårt land ej förstått hur farlig denna utveckling i längden är, hur utarmningen av landsbygden bland alla andra destruktiva följder också kommer att medföra det andliga livets utarmning i hela vårt folk. Istället har man också på det hållet anpassat sig till den historiska och andliga materialismens krav på "social utveckling". "När en blind leder en blind faller de båda i gropen."

Sv. D. har i flera omgångar haft en enkät om dödsproblemet där teologer, läkare, författare etc. har yttrat sig. Bortsett från ett fåtal inlägg som utmärkt sig för tankedjup och logik, har de flesta varit sorgliga exponenter för våra dagars andliga förvirring också på detta område. Ursprungligen bottnar denna tankeoreda, denna oförmåga att tränga in i livets och dödens problem, i den allmänna lösräthet från livets urkällor som ovan berörs. Men till detta kommer också den erbarmligt primitiva människouppfattning, som även de som skulle vara andelivets vårdare, äger. Det är en schematisk, ofta rent materialistisk föreställning om människans ursprung, väsen och bestämmelse, som lätt kan spåras till den moderna primitiva psykologiens lärosatser och den materialistiska historieuppfattningens dogmer. Det är givet att så felaktiga premisser måste leda till falska slutsatser.

Ärkebiskopen gick i spetsen för denna "andens fattigdom" då han — enligt pressen — i sin inträdespredikan yttrade att om livet efter döden kunde vi ingenting veta eftersom ingen död någonsin kommit tillbaka för att berätta om hur det var på den andra sidan. Det är märkligt att höra kyrkans primas yttra sådana ord — ej minst med tanke på berättelsen om hur Jesus uppväcker Lazarus från de döda. Eftersom Lazarus enligt de närvarandes förskräckta utrop hade legat så länge i graven att hans lik börjat lukta, kan man nog på goda grunder antaga att där var det ej fråga om skendöd. Men kanske ärkebiskopen ansluter sig till den stora skara av teologer och s. k. kristna som ivrigt är sysselsatta med att — till glädje för materialismens ledande apostlar — "avmytologisera evangeliet" och förvandla det till enbart en socialinstruktion i hjälpverksamhet?

Vad som ständigt på nytt förvånar är våra

teologers obenägenhet, ja rädsla, för att vilja ha något med parapsykologien att göra. Vetenskapliga ledande män som t. ex. forskare från Max Planck-Institutet och Heisenberggruppen har ej tvekat att ta kontakt med en av de ledande parapsykologiska forskarna, prof. Bender i Freiburg, därför att de i sin atomforskning kommer in på fenomen som betänkligen liknar mera parapsykiska än fysikaliska. Vad skulle inte kyrkans män ha att vinna på ett sådant samarbete i dessa dagar då materialismen tränger på från alla håll! Vad skulle ej kunna hämtas av argument för en andlig värld, bevis för människans andliga natur, för en existens genom och bortom tid och rum!

Man klagat över att människorna ej längre förstår kyrkans språk, ej längre begriper predikningarna. Och man anstränger sig att på predikstolar och i skrift tala ett slags andligt babyspråk som är direkt generande att lyssna till. Det är väl ej underligt att dagens människa, lösryckt från allt samband med både biologiska, kosmiska och andliga lagar som hon är i sin falska, mammoniserade, teknokratiserade tillvaro, inte kan begripa ett språk som ursprungligen är riktat till människans själ, till den *inre* människan, eller var det på den tiden då människornas undermedvetna, inbyggt som det var i en *mänsklig* miljö där de andliga upplevelserna var realiteter, var i *resonans* med hela detta budskaps levande symbolvärld. Man kunde nu lika gärna försöka missionera i Kenya på svenska språket.

Nej, det är istället tydligt att här krävs en omställning i meddelandet av kyrkans lära, det kristna budskapet. Det gäller först och främst att få människor att fatta, att i medvetandet på nytt införliva, det oerhörda faktum att människan inte är ett resultat av en slumpvis anhopning av materia som styrs av DNA-molekylernas datamaskin, utan att hon först och främst är en *andlig* varelse, hemmahörande i en helt annan värld än denna där hon endast då och då tillfälligt uppehåller sig därför att den är en lämplig läro- och korrektionsanstalt, men ingalunda hennes andliga hem. Det gäller att få denna stackars bortkomna, hjälplösa från all fast grund uppräckta, bortvillade människa att återvinna det vida perspektivet över sitt liv, över LIVET. Och här, menar jag kommer parapsykologiens samlade erfarenheter, fakta, data, in som en ofrånkomlig hörnsten. På annan plats i detta nummer refereras en rad rapporter om återgivna berättelser från döda som återvänt till detta livet, märk väl *kliniskt* konstaterat döda. De ansluter sig logiskt till alla de referat som Viktor Vallberg ofta givit i sina böcker. Han var ju en av de få andliga ledare som var före sin tid — därför att han stod på tidlöshetens oförstörbara grund. Därför är hans böcker en säker vägledare för den som på egen hand vill finna Vägen igenom dagens "andliga" snårskog.

O. A.

HJÄLP oss

att skaffa nya prenumeranter till SEKLET. Varje ny prenumeration är en säkring för SEKLET's fortsatta utgivning.

Resa mot norr

"Resande med snälltåget Nordpilen, mot Narvik, tag plats, var god stäng dörrarna!" Högtalarens uppmaning är kort och bestämd. Nu är det ju så enkelt att resa mot norr. Nästan oförskämt enkelt, menar en turist. Vi vet ju ingenting om landet vi besöker — turistnöjena är ju ett enahanda överallt. Kvar står upplevelsen av landskapet.

Upplevelsen av fjällvärlden kan vara stark. Vi har många kända och okända vittnen där-om. Ett uttalande av konstnären Ossian Elgstöm om "Svensk-skånska statsunderstödda konstnärliga-etnografiska expeditionens färder i norra Lappland, Norge och Finland" kan tydas på flera sätt. Han säger "att jag ingenting begriper och ingenting förstår av allt det jag sett och ser under min resa".

Andra resenärer ha trott sig förstå det landskap i norr de rest igenom. Några från söder ha också stannat för att närmare lära känna, för att leva och arbeta. Av reseskildrarna använde sig redan Carl von Linné av en garanterat säker metod; han beskrev och antecknade. Linnés beskrivningar från sin lappländska resa är än idag njutbar läsning.

Kritiska läsare av reseskildringar ha dock anmärkt att "upptäcktsresandena" inte uppfattar mer än detaljer i sina berättelser. Vi får höra mera av värde om landskap och med-människor från bo- och rotfasta.

Ett exempel: Söcietetsläkaren Axel Munthe beskriver i "Boken om San Michele" sitt möte med den lappländska mystiken, hur han där fick veta hemligheten om sin oförklarliga kraft. Skildringen är mycket intressant, men ingen vardagsvara. Besökare i det stora landet får uppleva något helt annat och träffar kanske aldrig på landskapets mystik.

Den för denna tidnings läsekrets välkände kyrkoherde Viktor Vallberg nedskrev minnen och stämningar från sina många år i Lappland. Boken "Lapplands själ" motsvarade verkligen sin titel. Sign. vill gärna återge ett stycke ur den om en annorlunda och märklig resa mot norr:

"Emellertid, vi fortsätta vår först omtalade resa upp mot Lapplands bygder, där vägarna slutar. Och så komma vi på denna färd till Bäcknäs gästgivargård. Det är en knotig och kantig kvinna som gör i ordning skjutsen, klädd i storstövlar och med ett grovt målföre. Där-bakom i en dörr skymtar gästgivarn. Om man skulle likna henne vid en 8:a, så skulle man kunna likna honom vid 1:a, ty man bör inte undervärdera och säga 0:a. Så tåga vi fram utefter landsvägen. "Bäcknäs-Lovisa" nickar till då och då, men vaknar upp, när hästen nästan stannar. Hon smacker och rycker i tömmarna, hästen försöker springa några steg, så drar han benen efter sig igen, men så vaknar gumman och gör samma manöver. Emellan nickningarna gör hon en fråga då och då. Det blir ett slags samtal.

— Varifrån kommer han?
— Jag kommer söderifrån.
— Ska han upp till Stensele?
— Jo, jag skall dit.
— Ska han stanna där länge?
— Ja, det blir väl någon tid.
— Vad ska han uträtta där?
— Jag har åtskilligt som jag skall uträtta.
— Ska han till handlarna där?
— Förmodligen kommer jag att göra några affärer även med dem.

— Ska han på några fler ställen också?
— Jo, jag skall också till prästgården.

Från utsiktstornet

Filosofen Kant hade stannat inför fenomenet av antinomier, självmotsägelser inom människan. Svårast blir väl denna, då den kommer till uttryck på samma sätt, som hos Mephisto: "Jag syftar till något ont, men i resultatet har allting blivit förvänt och blir något gott." Så bedrägligt går det också ofta nog för en del människor, ja, för hela grupper av människor. — "De, som gudarna vill förgöra slå de med blindhet", sade någon representant för forntidens vise — de förblindade människorna söka alltid att få någon annan att skylla på — gudarna fick ofta tjäna detta ändamål både hos Israeliter och hedningar. Isynnerhet kom denna väg till användning, då det var frågan om krig. Gudarna gav dem befallning om krig. — I Rom byggde man ett tempel åt fredsgudinnan. Vad man åsyftade kan vara svårt att förstå, om det var för att tigga henne om hjälp för fred eller för seger för att på den vägen ernå fred. När romarna hade krig var templet stängt, när de hade fred var det öppet. Under hundra år var det öppet ett år. — I alla världens länder måste de unga männen så långt som de duga till det lära sig ett och samma yrke — det kan väl kallas endräkt. Yrket består i att under 2—3—4 år lära sig bästa sättet att mörda varann. — När förkunnaren av vägen till fred och frid kom i världen, så gick det, som filosofen Platon förutspått: "Om den fullkomligt rättfärdige komme i världen, så skulle människorna spika upp honom på ett trä". Och detta ha de fortsatt med under två tusen år att så långt de förmått hindra och förgöra hans väg till fred och samförstånd. Alltså blir det krig i stället för fred. Huru länge?

*

I tidningen EXPRESSEN har man sysslat med att utfråga en del ungdom om en del saker. Bl. a. har man frågat om de tror att Gud finns. Det rör sig här om 16—19-åringar. I det här sammanhanget kunde det egentligen kvitta vilka åldrar som bli tillfrågade, men man ville väl veta vad just dessa tänkte och trodde. De svar som gavs äro intressanta och bör observeras.

Att det överhuvud finns folk som i vår tid tror att Gud finns kan förvåna. Men det underlag de i allmänhet har för sitt tänkande och den oerhörda propaganda, med bl. a. vetenskapen och dess upptäckter som tillhygge, som

— Är han bekant där?
— Nej, men jag tänker bli.
— Ska han göra några affärer där eller vad ska han göra där?
— Jo, jag ska arbeta i kyrkan.
— Jaså, vad är det för arbete?
— Jo, jag skall predika.
— Jaså, är han präst, och jag som trodde, att han var provare, eftersom han hade så stor koffert. Se, de där provarna är så förfärliga, att man ska köra fort, och jag och hästen ha varit ute i natt, så vi är så trötta."

Och så somnade gumman ordentligt till nästa skjutshåll. Hon ansåg tydligen, att prästerna inte voro lika svåra som "provarna". Och hästen har flyttade sina gamla ben så småningom framåt, han brydde sig inte ens om att vända den åldriga mulen för att se, "om det gick runt om med hjulen". —

HR

bedrivs för en rent materialistisk uppfattning, skall det vara svårt att tro på något så utom-världsligt som att en för oss osynlig Gud skulle vara skapare av världsalter och dessutom ha ett fadershem berett för oss då vi dör. Men har inte vetenskapen givit materialismen en knäck redan i och med att den upptäckt olika energier och strålningar? Och sysslar inte astronomin redan med tanken, om inte rent av vissheten att det finns planeter som inte bara saknar materia, utan rent av innehåller anti- eller minsmateria?

Det är här funderingarna kan börja. Därmed återkommer jag till vad jag skrivit tidigare. Vi måste först söka svaret på frågan: är förekomsten av ett organiserat och organisande liv beroende av för oss förnimbar substans? Blir svaret på den frågan jakande så är vägen öppen för vidare forskning och spekulation. I det fall att man inte tror att liv kan existera på annat sätt än det som för oss är synligt, då kan man ju dra ner rullgardinen och säga god natt.

Det är väl dessa synpunkter man måste ta ställning till först, om man inte tillhör den skara som av en inre övertygelse tror att Gud finns. Ty erkänner vi att liv kan förekomma i för oss fortfarande okända former och förhållanden, då öppnar sig en hisnande värld för oss, en värld med oanade möjligheter. Kanske kommer vi rent av fram till en Skapare. Då må vi böja vårt huvud i vördnad för Honom och hans verk.

*

Det händer märkliga saker på giftfronten. Jag blev inte litet road, då jag för en tid sedan hörde i dagsnyheterna att en läkare vid Lillhagens sjukhus i Göteborg, dr Carl Carlsson, tänker stämma Systemet för att 5.000 människor supit ihjäl sig. Det är ju jättekul att någon, och därtill en läkare i kraft av sin ställning som läkare kan komma på en så lysande idé. Det skall bli mycket intressant att se hur det hela utvecklar sig. Kommer domstolen att ta upp målet har man skäl att vänta att här skall komma en hel del saker i släptåg. Vi har ju en annan rättegång om skadeverkningar i samband med nerosedynet på gång och ytterligare en kan vara under uppsegling.

En annan dag förkunnades, likaledes i dagsnyheterna, att man i Riksdagen motionerar om förbud mot användandet av s. k. engångsglas samt syntetiska tvättmedel.

Det nästan otroliga förverkligas att saker som Viktor Vallberg under så många år på alla sätt försökte fästa allmänhetens uppmärksamhet på ändå så snart blir uppmärksammade och föremål för diskussion och åtgärder. För att inte nu glömma Gunther Schwabs bok med den fula titeln (Djävulsdansen). Men ännu är det långt kvar innan allt det blivit uppmärksammat som han påpekar där. Boken blev ihjältigen av dagspressen då den utkom. Men tillräckligt många ex. kom ut i handeln för att den skulle uppmärksammas. Ett mammutarbete hade fullföljts av Vallberg, då han en solig höstdag ute på Adelsö firade sin 90-årsdag och överlämnade den fullbordade översättningen till sin förläggare.

Förr hörde man ofta talas om "Det lyckliga Arabien". Tänk om man också en gång i historien får höra talas om "Det lyckliga Norden".

Läkeväxternas historia

Örtmedicinen hos de utomeuropeiska folken

Växtmedicinen är människosläktets urmedicin. Urmänniskan lärde sig att taga vara på och begagna sig av vissa växter, som erfarenheten utpekat som särskilt nyttiga mot sjukdomar, och när det kringflackande livet ombytts i ett liv med fasta bostäder, började odlingen av såväl matnyttiga växter som läkeväxter, och därmed tar den historiska tiden sin början.

Denna tidpunkt inföll i Mesopotamien, Kina, Ostindien och Egypten ett par tusen år tidigare än i Sydeuropa, och i Nordeuropa många hundra år senare än i Sydeuropa.

I British Museum i London förvaras ett för nittio år sedan funnet babyloniskt-assyriskt bibliotek, som omfattar 30.000 kilskrifttavlor från tiden omkring åren 3000 före Kristi födelse. Ett par hundra av dessa tavlor utgöras av växtförteckningar, av vilka framgå att läkarna för 5000 år sedan till beredning av växtmedicin valde sådana växtdelar, på vilka vissa stjärnbilder ansågs ha inflytande.

Världens första medicinska örtabok är kinesernas Pentsao från omkring åren 2700 före Kristi födelse. I denna beskrivas över 1.000 läkeväxters fyndorter, beredning, förvaring, användnings- och verkningssätt.

Många egyptiska papyrer omhandla läkeväxter. Papyrus Ebers från omkring åren 1700 före Kristi födelse nämner närmare 700 växt- droger. Även i de urgamla indiska vedaskrifterna omtalas talrika växtläkemedel.

Såväl de asiatiska som afrikanska kulturfolkens kultur och gagnväxter spriddes vida omkring av fenicierna, och från dessa erhöles grekerna sin andliga odling och sina kulturväxter. Eftersom Grekland är den äldsta europeiska kulturstaten, är givetvis Europas första skrivna verk om läkeväxterna grekiskt.

Hippokraterna

Detta verk, som består av 72 böcker, är författat av flera grekiska läkare under det femte och fjärde århundradet före Kristi födelse, och dessa läkare ha blivit kallade hippokraterna efter den förnämste av dem, Hippokrates, som givits hederstiteln "läkekonstens fader". I hippokraternas skriftsamling omnämnas omkring 200 läkeväxter, utan att dessa dock botaniskt närmare kännetecknas, varför flera av dem ej kunnat bestämmas av vår tids vetenskap.

Med hippokraterna tog den vetenskapliga medicinen i Europa sin början. Hippokrates hade till grundsats: Naturen, icke läkaren, botar; läkarens hela konst är endast att söka avlägsna det, som skadar — det övriga klarar naturen! Sedan mer än två årtusenden är denna grundsats ännu i dag underlaget till den stolta byggnad, till vilken läkekonsten utvecklats sig.

Theophrastos

Det första i viss mån vetenskapliga växtverket skrevs under det 3 årh. f. Kr. av greken Theophrastos, vars "Växthistoria", som omfattar 500 arter, i flera fall beskrives växterna så, att det kunna igenkännas.

Dioskorides

Dioskroides, en vittberest grekisk läkare, skrev år 77 efter Kristi födelse sin berömda "Läke-medelslära", som är antikens mest betydande verk om läkeväxterna. I dessa fem band lämnas den första noggranna beskrivningen av de läkemedel ur växt-, djur- och mineralrikerna, som voro kända i Grekland under det första århundradet efter Kristi födelse. Arbetet omfattar icke mindre än 600 läkeväxters utseende, verkan och användning, varför Dioskroides med rätta fått hederstiteln "den förste drogslärdaren".

Hans auktoritet var så fast grundad, att ingen vågade försöka rubba hans lärobyggnad under ettusenfemhundra år. Under denna långa tid voro de nya örtaböcker, som utkommo, i stort sett ej annat än kommentarer till den store grekens läkemedelslära. Först på 1500-talet skapades nytt.

Plinius

Det största romerska läkeväxtverket är "Naturhistoria", som författats av statsmannen Plinius ungefär samtidigt som Dioskroides skrev sin "Växthistoria". Beskrivningarna av de omkring 1.000 växter, som omnämnas i "Naturhistorian" äro ibland nästan ordagrant lika texten i "Läke-medelsläran", och eftersom de båda författarna ej kände varandra, kan likheten därför ej förklaras på annat sätt än att båda använt samma källor, troligen egyptiska.

Munkmedicinen

Med den allmänna samhällsupplösningen i Sydeuropa på 300- och 400-talet följde även ett avtynande av medicinsk kultur. Till slut blev det så ont om läkare, att Benediktus av Nursia år 529 utfärdade en bestämmelse, att i det av honom stiftade klostret Monte Casino ålåg det klosterbröderna att vårda sjuka. Detta var början till kloster- eller munkmedicinen, vars källor voro de hippokratiska skrifterna och Dioskroides' växtläkemedelslära.

Från och med det åttonde århundradet började varje kloster söder om Alperna att årligen sända två munkar till den medicinska högskolan i Salerno i södra Italien, till vilken skaror av medicine studerande strömmade från hela den då kända världen. Högskolan i Salerno samarbetade intimt med de arabiska högskolorna i Spanien, och vägrades aldrig frön och avläggare från de många läkeväxter, som araberna erhållit från Asien och Afrika och kultiverat i sina storartade trädgårdsanläggningar. Dessa läkeväxter odlades tillsammans med de europeiska i Salernos trädgårdar, och när munkarnas studier vid högskolan voro avslutade, fingo de alltid en mängd frön och avläggare med sig hem till sina kloster.

Det var särskilt benediktinklostren, som genom anläggning av storartade läkeväxtkulturer bidro till populariseringen av läkeväxterna. Bud gingo ständigt från benediktinklostren söder om Alperna till brödraklostren norr om Alperna. Och dessa bud medförde alltid frön och avläggare från läkeväxtkulturer. När de tyska benediktinklostren i sin tur frambringat

kulturer, sände de frön och avläggare till de nordiska benediktinklostren.

Under de fyra hundra år, som klostren funnos till i Sverige, fortsatte benediktinmunkarna oförtrutet att föra icke endast läkeväxter till oss, utan även matnyttiga växter. Klostren planterade läkeväxterna i sina örtagårdar, och munkarna utdelade därefter med varm hand frön och avläggare till såväl herrarna som bönderna. Detsamma var fallet med de många införda matnyttiga växterna. Allt efter som odlandet av de införda köksväxterna framsteg, började våra förfäder övergiva de vilda växterna och i stället vid matlagningen använda de mera välsmakande odlade.

Trots alla kyrkliga villfarelser, t. ex. avlats-handeln, vilade så gott som allt barmhärtighetsarbete, omsorgen för de fattiga och sjuka, på munkarnas och nunnornas skuldror. De fattiga sjuka sökte sig till klostren som de enda platser, där de kunde finna vård. Läkare funnos nämligen bara i de större städerna, och endast de välsituerade hade därför råd till ofta veckolånga resor för att konsultera "doctores".

Femtonhundralets renässans för läkeväxterna

Under femtonhundra år blev, som nämndes, Dioskroides' "Läke-medelslära" läkekonstens rättesnöre. Såväl "doctores" som munkläkarna ansågo hans uppgifter ofelbara, och man nöjde sig därför i stort sett med att avskriva hans verk. Men femtonhundralet, som i så många avseenden visar ett nyvaknat liv i mänsklighetens historia, medförde även en medicinsk upprykning.

Man började att i Italien, Frankrike och Tyskland kritiskt granska "Läke-medelslärans" uppgifter, samt undersöka, om inte sådana växter, som ej växte i Grekland och därför voro okända för Dioskroides, också hade sjukdomsbotande egenskaper. Vidare grundade den tyske läkaren Paracelsus en ny medicinsk riktning, i det han med kemiens hjälp ur stenarterna utdrog de verksamma beståndsdelarna för sjukdomarnas botande, och med rätta har vår tid därför givit honom hederstiteln "farmakokemiens fader".

Under femtonhundra år avskrevs "Läke-medelsläran" och dennes avskrifter för hand, och de likaledes för hand tecknade läkeväxterna kolorerades. Trots att ju dessa handskrivna och handkolorerade örtaböcker måste vara mycket dyra, var deras utberedning utomordentligt stor, och det kan därför ej förvåna att boktryckarna började trycka örtaböcker, så snart boktryckarkonsten upptäcktes, i hopp om ett lönande geschäft. Som den första tryckta örtaboken gäller den i Rom år 1483 utgivna "Herbarium". De vetenskapliga örtaböckernas rad inleddes år 1532 med verk av Brunfels, Bock och Fuchs, vilka fått hederstiteln "den tyska botanikens tre fäder".

Medeltidens för hand skrivna och tecknade svenska örtaböcker voro direkt översatta och kopierade från de tyska, på latin skrivna örtaböckerna. Den första tryckta svenska örtaboken var vadstenamunken Per Månssons (Petrus Magni) "Läkebok", som utgavs år 1522.

Officinella läkeväxter

Världens första apotek upprättades år 1241 på Sicilien, Tysklands första apotek öppnades först på 1300-talet, Englands 1345, Frankrikes 1484 och Danmarks 1514, Sveriges första, för allmänheten tillgängliga apotek uppsattes först år 1623.

Orsaken till att apoteksväsendet utvecklade sig så långsamt var otvivelaktigt, att apoteken fingo bereda medicin endast under läkarnas uppsikt, och först så småningom fingo arbeta självständigt.

Allteftersom statsuniversitet började upprättas i de olika länderna, ökade antalet kvalificerade apotekare.

Upptäckterna av Nord- och Sydamerika och sjövägarna till Indien samt upptäcktsresorna till de afrikanska kusterna möjliggjorde införandet till Europa av nya, hittills okända växtläkemedel, av vilka flera, såsom kinabark och kräkrot, ha blivit nästan oundgängliga för våra dagars läkare. När samtidigt härmed de europeiska läkeväxternas antal ökades genom det vetenskapliga sysslandet med det egna landets flora, blev till slut antalet läkeväxter så stort, att det blev nödvändigt att kraftigt decimnera det.

De läkeväxter, som erkändes av läkevetenskapen och därför måste hållas i förråd av apoteksofficinerna, började nu kallas officinella. Därför kallade Linné de växter, som voro officinella på hans tid officinales eller officinale, t. ex. *Althaea officinalis*, *Taracum officinale*.

Renässans för läkeväxterna under det första världskriget

I början av 1800-talet hade man hunnit så långt med gallringen, att endast några hundra inhemska och lika många utländska läkeväxter förklarades officinella. Nu började emellertid kemien att blomstra, och det lyckades kemisterna att ur växt drogerna isolera de verksamma beståndsdelarna, varefter de genast började ordinerar av läkarna. Att apoteken hälsade detta med glädje är klart, ty de behövde ju inte längre som förr ligga inne med skrymmande växtdelar, svåra att skydda för fukt och insekter, utan kunde numera förvara det mesta som behövdes i små burkar och flaskor.

På 1800-talet fick kemien ett oanat uppsving, och nu började kemisterna även framställa växt drogernas verksamma beståndsdelar konstgjort. Samtidigt fortsatte läkevetenskapen att välja och pröva bland läkeväxterna för att finna de säkraste och verksammaste, med resultat, att omkring 100 inhemska och lika många utländska växt droger voro officinella i de flesta länder, när det första världskriget utbröt.

Vid världskrigets utbrott hade Tyskland en storartad kemisk läkemedelsindustri, med en väldig export till världens alla länder. Utförseln upphörde naturligtvis omedelbart, och redan efter halvannat år började de neutrala länderna lida brist på de kemiska läkemedel, som de brukade importera från Tyskland. De krigsförande länderna, som också brukat få smärtlindrande pulver och andra kemiska läkemedel från Tyskland, måste reservera det lilla lager som fanns för de sårade soldaterna, och civilbefolkningen fick ingenting. Till all lycka för denna voro alla yngre läkare beordrade till fronten, och endast de äldre hade fått stanna hemma för att taga sig an den sjuka civilbefolkningen. Dessa äldre läkare hade god kännedom icke endast om de officinella läkeväxterna, utan även om dem som varit offici-

nella i gångna tider, och tack vare detta klarade man sig utmärkt bra både i städerna och på landsbygden.

Men vid fronten började det bli allt värre. De smärtlindrande pulvren togo slut, och importen av de många transmarina läk drogerna omöjliggjordes av torpederingarna. Först när eländet i fältsjukhusen var som värst, kommo läkarna att tänka på de gamla läkeväxterna, och började använda dessa med gott resultat.

När världskriget äntligen var slut, igångsattes i de flesta europeiska stater en omfattande farmakokemisk och farmakologisk undersökning av växterna. Till att börja med gällde det att klargöra, om de äldre och de nyare officinella läkeväxterna innehålla andra verksamma beståndsdelar än de, som voro kända före världskriget, och om några av dessa inhemska växter kunde ersätta de dyra importerade, transmarina läkeväxt drogerna. Även de av folkmedicinen nyttjade läkeväxter, som aldrig varit officinella, underkastades liknande undersökningar.

Ur Nils Hewe "De kroniska sjukdomarnas botande med giftfri växtmedicin")

Homeopati

Influensa

Denna sjukdom är ju i ropet just nu. Vid homeopatisk behandling är förloppet i allmänhet gynnsamt. Vid feber bör man stanna i sängen tills någon dag efter sedan man är feberfri. Om mage och tarmar äro angripna är **Ars. alb.** och **Murcur sol.** de medel man kan försöka. Den nervösa formen: **Belladonna**, **Cimicifuga** eller **Nux vom.** Uppträder den i samband med katarrer är det **Bryonia**, **Phosph.** eller **Antimon tart.**

Genast vid sjukdomens utbrott börjar man med 6:te pot., 10 piller i ett glas vatten varav tages en klunk varje halvtimma. Försättes sedan med samma medel i 30:de pot., varav man tar 5 piller morgon och kväll i 7 dagar, gör uppehåll i tre varefter man börjar om igen på samma sätt några veckor framåt. Stärkande medel efter sjukdomen är: **Arsen. alb.**, **Natr. sulf.** eller **Rhus tox.** D 200.

För att skydda sig mot smitta under influensaepidemier kan man ta **Rhus tox.** D 6, 5 pill. morgon och kväll en vecka och **Acon. nap.** D 6 under veckan därpå. **Bryonia alb.** och **Ars. alb.** kan också komma ifråga.

Använd inte samma medel mer än en vecka.

Är kriget nödvändigt?

Hur kan man sätta upp en sådan överskrift? frågar kanske den, som läser den. Ingen klok människa kan väl ge något annat svar på den frågan än att det finns ingen nödvändighet för kriget.

Trots allt så har jag likväl ett annat svar, även om det kan ha en smak av sofisteri: Så länge som detta människosläkte fortsätter i samma *sinnelag*, som det gjort alltifrån den gråaste forntid intill denna dag, så framväxer kriget av sig självt såsom en följd av detta *sinnelag*.

Det skulle alltså vara hopplöst att ens arbeta för fred?

Min ställning till frågan är i korthet följande: Om ett folk komme till tillräckligt hög och frigjord moralisk ställning, så skulle det helt och hållet avrusta och lämna fritt för andra att bekräfta att det verkligen skett. Och med anledning av detta beslut och dess genomförande skulle denna nation sända ut kring all världen en förkunnelse om beslutet och en uppmaning till de andra att följa exemplet:

"Härmed meddela vi att vi i vår riksförsamling samt i beslutande myndigheter i olika kretsar i vårt land allmänt beslutat om fullständig avvapning samt att verkställandet av beslutet är omedelbart genomfört.

I samband därmed uppmana vi Eder alla jordens folk och alla rikens styrelser att efterfölja vårt exempel i ärlig och fullständig vilja och handling såsom enda vägen till fullständig världsfred och befrielse från det ständigt överhängande krigshotet och det i all världen genomförda slaveriet att utbilda våra unga män i ett gemensamt hantverk — i konsten att kunna mörda varann!"

Jag hör en röst, som utbrister: — Ah, det var den mest blinda fredsspekulation, som jag hört, rena oförnuftet. Hela världen skulle skratta åt eländet. Vårt land skulle omedelbart bli besatt av den, som först hann hämta sig från häpenheten, för att infoga det som "satelit" i sitt välde. Det vet väl var och en att de allra ivrigaste "fredsvännerna" ha som närmaste uppgift att i sin verksamhet försätta vårt försvar i sådant skick att det blir en lätt sak för deras vänner och förtrogna i utlandet att utan stort besvär besätta det.

Det är troligtvis riktigt i vad Ni säger. Jag vill inte alls motsäga det. Men det ändrar ingenting i min synpunkt. Den må vara "oförnuftig" inför denna världens klokhet och handlingar. Sanningen är inför denna alltid "oförnuftig". Den måste bringa sitt offer av liv, egendom, makt. "Men Sanningen lever. Bland bilor och svärd lugn står hon med strålande pannan. Hon leder igenom den nattliga värld och pekar alltjämt till en annan. Det Sanna är evigt: kring himmel och jord genljuda från släkte till släkte dess ord." Och så vitt jag kan finna har en annan haft samma åskådning för 2.000 år sedan. Därför finner man i hans förkunnelse och vägledning inte en tillstymmelse till avsikt att åstadkomma någon slags "rörelse", varken freds rörelse, nykterhets rörelse eller något annat sådant. Han inriktade hela sin energi på att *förändra människornas sinnelag*. Så starkt var han själv invuxen i denna visshet och verklighet att Han sade: "Jag är Vägen, Sanningen och Livet." — Där ha vi folkens väg till fred och frihet och frigörelse, densamma genom alla tider; men de ha varken velat eller vågat gå den.

V. Vallberg

Hermann Keyserling - vägvisare ur kaos

Människan har alltid varit brutal, alltid pinat och dödat sin nästa. Människans brutalitet har bara tidvis inskränkts, genom stora, etiska idéer. Laotse, Buddha och Jesus har med sina höga tankar lyckats dämpa den mänskliga elakheten och ondskan. Om inte dessa hade fötts torde säkerligen ännu flera människor, än som varit fallet, ha pinats, lidit och dött. Det som Latse åstadkom för folken i Fjärran östern lyckades Buddha med i nästan hela övriga Asien och Jesus i det som kallas för occidenten.

Förutom dessa tre, som blivit grundare av världsomfattande religioner, har det naturligtvis funnits många andra framstående människor, som i hög grad bidragit till att förbättra människan, visa henne vägen mot ett högre liv, kärlek till sina medmänniskor och respekt för livet i dess olika former. Bland de mest framstående av dessa kan vi nämna namn som Konfutsius, Liädsi, Jainavalkija, Ramakrischna, Mohammed, Sokrates, Paulus, Augustinus, Franciscus av Assisi, Mäster Eckehardt, Teresa av Avila, Thomas av Aquino, Luther och Kant.

Även vår tid, detta tjugonde sekel, har alstrat personligheter som blivit till vägvisare för sina medmänniskor, män som Rabindranath Tagore, Suzukix och Albert Schweitzer. Naturligtvis finns det många fler, framstående läkare, psykologer och filosofer, som torde kunna nämnas, men många av dessa ha ej blivit kända hos den breda massan, trots att deras namn i åratals har cirkulerat i världspressen och det i många länder skrivits doktorsdissertationer om dem. En sådan personlighet är greve Hermann Keyserling, tysk-baltisk filosof, författare av ett trettiotal verk och grundaren av Visdomsskolan i Darmstadt.

Många av mänsklighetens stora vägvisare ha ej blivit förstådda av sin samtid. Massan begrep icke vad Jesus hade att säga och korsfäste honom. Det blev en senare tid förbehållen att inse vem han var och vad han predikade. Så var även fallet med personligheter som Kant, Hegel och Nietzsche. Vi brukar i sådana fall tala om en annorlunda tidsanda. Keyserling har med sitt verk försökt visa den alltmer i en hopplös ateism, nihilism och materialism försjunkande människan vägen till en själens renässans då han insåg, att en människa som förlorat sin själ förr eller senare helt enkelt måste hamna på bestens nivå. Enligt hans mening är det i synnerhet den överhandtagande intellektualiseringen av hela vårt liv som har fört människan längre och längre bort från hennes psyke.

Keyserling har i sitt verk ständigt påpekat och försökt bevisa hur just den intellektuellt betonade människan blivit den brutalaste av alla. I ren form saknar ju denna människotyp helt och hållet all känsla, allt medlidande och hänsyn till sin nästa. Exempel härför erbjuder oss hela mänsklighetens historia. De flesta härskarna, härförarna och stora erövrarna hör till denna människotyp, men även många av religiöst hysteri gripna såsom jesuitordens grundare Loyola, den böhmiska reformationens fader Huss och en Cesare Borgia bevisar det. Även den kallt beräknande vetenskapsmannen hör till denna grupp människor, vare sig det

nu rör sig om uppfinnarna av medeltida tortyr-instrument, världshistoriens otaliga alltmer bestialiska vapen eller vivisektion som utan minsta medlidande kallblodigt dagligen skär talrika levande djur i små bitar under sina forskningar. Är det att undra på, att Keyserling har kallat vetenskapen för vördnadslös!

Vetandet som sådant, berikandet av det mänskliga intellektet med ständigt nya fakta, hjälper oss enligt Keyserlings åsikt inte att omforma människan, skänka henne vördnad för livet. Därför är det, säger han, "många miljoner gånger viktigare att lära människan vördnad än att låta henne ta del av allt vetande". Den rent intellektuelle har förlorat sin tro och erkänner varken underverk eller fantasins magiska krafter. Denna människotyp liknar automaten, marionetten och roboten som icke äger några känslor. Hos en sådan människa har själen blivit likgiltig, kall gentemot sin nästa, om den inte redan dött helt och hållet. Se på en stor härförarens likgiltighet till sina soldaters lidande eller på en hög industrichefs kompletta saknad av minsta medkänsla gentemot sina underordnades öden. Det är sak samma med en hänsynslös revolutionär, anarkisten och terroristen som för sina ideals skull offrar otaliga människoliv (se på gestalter som Robespierre, Stalin, Himmler, Jagoda, Dscherschinski eller i våra dagar Maotsetung, för att bara nämna några exempel). Här har i ordets sanna mening intellektet förvandlat människan till en djävul. Här ser man vart det måste bära hän när all mänsklig känsla dött bort och människan förvandlats till en själlös robot. Nej, om någonsin alla dessa blodiga revolutioner och krig i mänsklighetens historia skola sluta, så är det inte intellektet som kan åstadkomma en ändring, utan känslan, den mänskliga själen, tron på någonting högre och vördnaden.

En av huvudidéerna i greve Hermann Keyserlings filosofi är att vi, om vi skola ändra på vårt liv, få slut på all denna grymhet och blodutgjutelse människorna emellan måste skapa en ny syntes mellan ande och själ. Det är inte det kalla och abstrakta förnuftet som allena skall härska över vårt liv, utan vår själ. Den fullmekaniserade, materialistiska sovjetryssen och den moderna tekniskt fulländade amerikaren visar oss vart det bär hän med oss människor i fall den nuvarande utvecklingen fortsätter. I båda dessa länder har Gud ersatts av effektiviteten, ett materialistiskt och gudlöst dogma där känslan alltmer dör bort och antingen, som i fallet Ryssland, statens välgång är det högsta, eller i fallet USA, det materiella välståndet. I det moderna Kina är människan redan en termin. Att den occidentala människan börjat gå samma väg mot den materialistiska robottypen vet vi. Vi är m. a. o. genom den utdöende religionen och den kallnande känslan på väg till en mekanisk, materialistisk värld där all respekt för människan är i utdöende och etiska principer såsom medlidande och vördnad i allt högre grad håller på att försvinna ur vårt liv.

Keyserling har ofta jämfört materian med underjorden. Således betyder enligt hans åsikt materians fullständiga seger över vårt liv ingenting annat än en seger genom underjorden,

det som tidigare kallades för helvetet. Får man f. n. inte lov att säga, att vi lever i en värld där nauren skändas, målarkonsten har urartat i obegripliga färglickar (i sin sista version to-matsås som ur ett gäver skjuts på en duk), plastiken består av till oigenkänlighet förvridna gestalter (madonnor med pestbilder och Kristusgestalter med könsdelar som räcker ned till knäna) och musiken blivit till en atonal kaka-foni? Efter allt att döma torde denna utveckling mot det fula knappast längre kunna över-skridas, så att vi därmed, det kan vi åtminstone hoppas, kanske ha uppnått en vändpunkt. Men till vad?

Begreppet mänsklighet är förknippad med känsla. Skall vi således någonsin bli människor i ordets sanna bemärkelse så måste vi åter finna en väg till ett stadium i vårt samliv där den omänskliga ordningen, hatet och kylan avlöses av ett nytt humanitetsideal där själens förädlade makt spörjs och det som Keyserling kallar för en emotionell ordning träder i kraft, då det är själen som först gör oss människor, inte våra muskler eller ett kallt och knivskarpt intellekt. Det är, får vi inte glömma, ej heller intellektet som talar till oss i Jesu ord, Bachs stora oratorier, Beethovens symfonier eller mänsklighetens stora dikt, utan känslan, intuitionen, någonting högre som skänks oss människor av en högre än den jordiska makten. Intellektet skall underordnas under en högre, skapande förståelse, det som vi brukar beteckna för anden. Inte det en människa kan är således, enligt Keyserling, det väsentliga, utan det en människa *är*, varat skall m. a. o. väga tyngre än kunnandet. Hela Keyserlings filosofi kan betecknas som en vägvisning mot en högre människa, en ädlare mänsklighet.

K. är en människoförmare av högsta rang. Hans visdom ligger närmast i nivå med de stora kinesiska tänkarnas, en Laotse, Konfutsius och Dschuangdsi. Den gammalkinesiska kulturen har hittills med den enda lyckats skapa en människotyp som ej ställt människan i ett motsatsförhållande till kosmos, så att därigenom konflikten mellan det personliga och allmänna ödet kunnat undvikas och en människa skapades som inte bara levde i harmoni med sin gudom, utan även med sina medmänniskor. Den hellenska kulturen, som hade kalokagati-begreppet som sitt högsta ideal, d. v. s. en syntes mellan dygden och skönheten, var i grund och botten en mycket grym kulturera som byggde sina tempel på slavernas blod och tårar, som den babylonska, egyptiska och persiska kulturen tidigare och den romerska kulturen senare. K. anser emellertid att det hittills bara finns en kultur som torde kunna jämföras med den nivån de gamla kineserna uppnått — den indiska. Även här blev den mänskliga nivån utslagsgivande och människan, som i ingen annan kultur hittills, visade vördnad för livet i alla dess former, dvs. inklusive djurets. Det indiska "tat twam asi" (det är du) torde i sin etiska betydelse i alla avseenden vara jämbördigt med Jesu ord att människan skall älska sin nästa som sig själv, om det ej, i sin respekt för allt liv, t. o. m. torde överträffa det.

Den enda filosofen i västerlandet som försökt, och i hög grad under sitt långa liv lyckats

leva efter den indiska "det är du"-principen är Albert Schweitzer, vars vördnad för livet i alla dess former lät honom stanna inne när han på stigen framför sig upptäckte en dagmask, lyfte det lilla, av de flesta ej beaktade krypet åt sidan och sedan fortsätta sin vandring. Vem är det egentligen som kan avgöra vilket levande väsen som är värdefullare — dagmasken, biet, kon eller människan? Att alla levande varelser av en högre skapare tillmätts sin livsuppgift är det enda vi kan förmoda. När vi människor vid odlingen av vår "kultur" med kemiska gifter utrotar en viss insektsart, exempelvis nyckelpigan, måste vi snart därefter konstatera, att våra växter i ännu högre grad än hittills förhärjas av bladlössen. Och så förhåller det sig, som Rachel Carsons världsberömda bok *Tyst vår* så klart bevisat det, vid vår kemiska utrotning av alla s. k. parasiter. Det är i sista hand alltid människan själv som får lida av sina ingrepp i naturens för henne ofta oöver-skådliga skeende.

Utrymmet tillåter tyvärr inte en närmare behandling av Hermann Keyserlings livsverk. Det var meningen att denna artikel skulle vara en introduktion och att vi kanske senare i korta sidblickar närmare kan gå in på den sällsynta mannens djupa världsbild. Tillåt mig därför bara ännu några korta ord om K.

Trots att han under långa perioder av sitt liv bott i världsstäder som Paris, London, Wien, Madrid och Rom är han född på landet, som son av en baltisk godsägare. Den unga Estniska republiken konfiskerade familjens gods, såsom alla andra tyskbaltska jordegendomar, trots att Hermann Keyserling under de år han fått bo på sina fäders gård utfört ett enastående kultiveringsverk och hade förvandlat sin egendom till en verklig mönstergård. Ungdomsåren på landsbygden hade förmodligen skänkt honom den djupa kontakten till naturen, så att han hela sitt liv igenom kom att söka inspiration i skogen, i den majestätiska alpvärlden eller t. o. m. i avskilda oaser i Sahara. K. visste att ingenting verkligen stort kunde skapas i städernas larm och rastlöshet, utan ute i Guds här-liga skapelse resp. den stilla meditationskamma-ren där hemma. Han har alltid varit en sökare efter livets djupare mening och Guds uppenbarelse på jorden och i kosmos. En svår duell-skada i hans ungdom förde honom ut på en resa runt jorden, vars resultat "Reisgebuch eines Philosophen" (den svenska titeln är *Österland och västerland*) på tjugotalet hyllades som knappast någon annan bok som skrivits under hela detta sekel. Dagboken betecknades form-ligen som en högre uppenbarelse, en väg till en ny mänsklighet och en ny etik. Denna världs-resa visade honom vilken betydelse meditationen, bönen, kunde vinna för en människas andliga utveckling. "Det är otroligt", skrev han i nämnda dagbok, "vilken betydelse än så korta, men regelbundet hållna meditationsstunder kan äga för en människas inre tillväxt. Hindu-erna har faktiskt kommit längre i självkänne-dom än alla andra människor hittills kunnat åstadkomma det."

Vi skola nu här nedan återge några sporadiskt valda citat ur ett tjugotal av Keyserlings verk, så att läsaren därigenom må finna en möjlighet att stifta en första direkt bekantskap med författarens etik: "Så snart en människa har upptäckt sitt sanna väsen förvandlas hon till ett uttrycksmedel av Gud och allting strålar i ett gudomligt ljus... Människan förringas genom sin egoism... Jag känner min lycka så intensivt, att jag skulle vilja utstråla den över hela mänskligheten... Människan högsta väsen

består av givande... Varför unnar en människa så lite gott åt sin nästa? Varför plågar människor så gärna just dem som står dem närmast? Varför upplever vi så sällan glädje av vår egen storsinhet, förmågan att kunna förlåta vår nästa, en äkta glädje som ju kostar så lite?... Det är själen, ett ursprungligt liv i den emotionella sfären, som i ordets sanna bemärkelse först gör oss till människor... Städerna medför ett förkonstlat, artificiellt liv. Och detta liv är samtidigt syntetiskt, automatis-mens... Vi lever i chaufförens tidevarv. Här har själen ej längre någon plats... Nu härskar det fula över det sköna... Det som skiljer djuret från människa är att djuret gör det onda oskyldigt. Men människan kan förvandlas till ett odjur... Det som man gör åt en annan människa gör man i ordets sanna bemärkelse egentligen åt sig själv... Bara den som be-härskar sig själv kan även behärska andra... Inget djur visar sig som så hårt, kallt och grymt som den synligen godmodigaste affärsmannen, krigaren, ämbetsmannen, vivisektorn eller mora-listen har visats sig. Dessa människotyper är i grund och botten sakliga, men den sakliga inställningen medför automatiskt likgiltighet gentemot själva livet... Förmågan till högsta självaktning, en förpliktelse att hjälpa den sva-gare, ett imperativ att visa själslig höghet och ödmjukhet... Jag är övertygad om att livet har en mening såvida vi ger det en sådan... Aldrig tidigare i hela sin utveckling har männi-skan levat så ytligt som i dag... Bönen är fruktbärande, om vi nu medger existensen av någonting högre utanför oss eller icke... Vi lever i en tid där själen och personligheten allt-mer försvinner, en tid av växande hårdhet och grymhet, en tid av avkristnande, där männi-skans värde försvinner och allt personligt, i alla sina aspekter, förloras beaktande... Det är svårt att säga vart vår tid bär oss hän. Men ett torde vara säkert, att vi lever i en tid av för-vandling som det knappast i århundraden torde finnas like till. Men vilken form detta nya, som överallt tränger fram, kommer att få, kan vi ännu inte överblicka, bara i få enstaka fall gissa oss till, då all jämförelse med tidigare perioder är gagnlös..."

För den som ev. närmare önskar stifta be-kantskap med Hermann Keyserlings verk hän-visas till Verlag der Palme. Reisnerstrasse 18/7, Wien III, Österrike, där en del av hans senaste verk utkommit, Keyserling Archiv, Gervinus-strasse 57, Darmstadt, och Ernst Reinhardt Verlag, München, Västtyskland, som årligen publicerar en ny bok om honom (Veröffent-lichungen der Keyserling-Gesellschaft). Tyvärr föreligger förutom ovannämnda bok hittills ingenting annat på svenska. Den som ej be-härskar tyskan hänvisas till hans böcker på engelska, franska och de flesta övriga stora språken. Några av Keyserlings viktigaste arbe-ten är: *Wiedergeburt, Unsterblichkeit, Das Ge-füge der Welt, Kritik des Denkens, Schöpfe-rische Erkenntnis, Das Buch vom Ursprung, Betrachtungen der Stille und Besinnlichkeit, Das Okulte, Menschen als Sinnbilder, Philo-sophie als Kunst, Das Buch vom persönlichen Leben*, den stora posthumt utkomna *Reise durch die Zeit* i 3 delar, *Das Spektrum Europas, Südamerikanische Meditationen samt Amerika, Aufgang einer neuen Welt*, de med all sanno-likhet djupaste analyserna om den sydameri-kanska och nordamerikanska kulturen och män-niskan som hittills föreligger.

Keyserling är ingen abstrakt tänkare, som fogat sina ord i vetenskapligt invecklade sats-mönster, som det är sedvanligt hos filosoferna.

Han har skrivit så att varje människa med någorlunda allmänbildning kan fatta vad han har att säga. Det är förmodligen därför hans verk så starkt avviker från allt vi hittills är vana vid att kalla för filosofi. Men ett torde vara säkert: det har hittills i vår tid icke funnits nå-gon tänkare med en så universell bildning som så djuplodande och ändå så enkelt bemödat sig om att visa den sökande människan vägen ur tidens kaos som greve Hermann Keyserling.

De stora kinesiska tänkarna var människo-formare; Albert Schweitzer, mannen som vand-rade i Jesu fotspår i Afrika, talade inte bara till mänskligheten utan verkade som präst och läkare till sin sista stund där i hjärtat av den tropiska urskogen, medan Hermann Keyserling i den av honom grundade Visdomsskolan i Darmstadt hjälpte till att forma människan och visa henne vägen till ett högre liv och mål. Vår tid, där Gud och själen skola tiga, vill inte låta män som K. tala till oss. Men verkar det inte som om vi skulle ha kommit till en vändpunkt? Kan det verkligen gå längre nedåt, kan detta kaos, denna gudlöshet och all denna fulhet i konsten ännu överträffas? Och ser det inte ut, som om vi så småningom skulle vara på vägen till en ny romantik — i musiken, klädseln och sentimentaliteten, litteraturen och filmen? Visar inte de talrika nya rörelserna över hela vär-l-den, alla dessa teosofier, antroposofier, okkultis-ter, spiritister, yogakulturer, rosenkreutzare, den nya parapsykologin såväl som djuppsykologin att människan håller på att söka nya vägar för sitt liv och sin tro? Har inte vi själva först nyligen haft en personlighet som Viktor Vall-berg bland oss, en man som kanske inte i mindre grad än Albert Schweitzer här i Sverige inte bara predikat Jesu lära utan även gått i hans fotspår, läkt lidande människor, hjälpt dem på alla livets områden, ingående befattat sig med frenologi, swedenborgianism, spiritism, fysiognomik, hälsoproblem, pendlingsfenomen, kosmiska vågor, jordmagnetism och dessutom författat ett sextiotal verk på alla tänkbara livets områden, en man som även nu, efter sin bortgång, fortsätter att leva och lära bland oss. Trots all nihilism, materialism och ateism har det således bland oss, i denna kaotiska tid, fun-nits personligheter som ännu verkar bland oss och alltid kommer att leva vidare bland oss, vägvisare till en ny och högre mänsklighet.

En omformning av människornas liv har ald-rig ägt rum genom massan, utan alltid genom den enskilda stora personligheten, trots att tids-andan alltid gått emot dem. Greve Hermann Keyserling var en sådan personlighet. Den tyske författaren Frank Thiess skrev om honom, att han var det som Nietzsche önskat vara, *The Times*, London, att Keyserling är en Buddha bland filosoferna, den franska kulturkritikern Pierre Frédéric skrev 1946, i samband med Keyserlings död: "Han är icke såsom Bergson, Leibniz eller Berkeley, skaparen av ett sam-manhängande filosofiskt system; han är i stället en sökare efter urkällorna till de stora andliga strömningar, som korsa och omforma vår planet: en Pytagoras eller Sokrates vid tröskeln till det tjugonde seklet." Och *New York Times*, en av världens största tidningar, slutligen, skrev om Keyserling, att han skapat ett verk som omspanner en rent fantastisk rikedom på vetan-de om vår tid, en diskursiv-filosofisk samman-fattning av vår världsbild på liknande sätt som Dantes Gudomliga Komedi betydde en sam-manfattning av allt medeltids vetande. Han har visat sig vara en av denna jordens stora."

Frithjof Hallman

Tal till Sveriges ungdom

"Hur ödet kastar än vår lott,
ett land, ett fosterland vi fått.
Vad finns på jorden mera vårt
att hållas dyrt och kärt."

Dessa rader äro utdrag ur det stora diktverk, som tjusade och rörde sinnena både i Sverige och Finland vid morgonrodnanden till det tidevarv, i vars morgon jag började se mig omkring i denna värld och detta Sverige. Det var sången "Vårt Land" i Runebergs "Fänrik Stål". Sången "Vårt Land" sjöng vi allmänt i skolorna, den sjöngs allmänt vid samling av människor. Men det anmärktes att den var skriven för finska förhållanden, så det passade inte för oss. Men den var dock skriven på svenska. Kanske vi inte borde sjunga "Vårt land är fattigt, skall så bli" o. dyl. Vårt land hade bättre ställning än så? Atminstone anför man ofta att vår ställning numera intar en helt annan plats bland folken. Men annat var det för en mansålder sedan, allt är relativt.

Vi skulle kunna gå tillbaka till 1880-talet och få fram allt annat än vackra bilder från det då fattiga och utvecklade folkhemmet, som också många författare gjort. Likväl kunde en sociolog, Laveley, belgare, som ansågs vara den förnämsta källaren av de europeiska ländernas sociala tillstånd vid en resumé över Europas länder ange Sverige såsom det land, som hade de bästa sociala förhållandena i Europa. Och detta trots t. ex. 12 timmars arbetsdag m. m. Vi hade dock icke barnarbete i någon grad jämförlig med förhållandena i England eller några kvarlevor av livegenskap som i allmänhet i andra länder osv. Det finns således orsaker att älska och vörda våra fäders land och vara tacksamma att vi blivit födda till detta land, dess natur, dess språk, dess sociala förhållanden, dess historia. Frihetsarvet är djupt rotat i våra sinnen. Vi vilja försvara det, vi vilja förkovra det. Jag skrev en gång för länge sedan dikten "Folkvisans Vårvisa", varur jag återger följande:

Folkvisans fagra jungfru
med vårbloom i sitt hår
för gamla och för unga
vill än sin visa sjunga,
om blott hon sjunga får:
"Jag sjunga vill de svenska,
de fosterländska mål.
Då bleknar det utländska,
de tarvligas idol,
då blygas fega sinnen,
som Sveriges fana skämt,
då vakna hemmets minnen
vid svenska klockors klämt.
Hörs Davids harpa tona
i Sauls dystra borg,
blir lätt hans kungakrona
och död hans tunga sorg —
så vill mitt folk jag sjunga
ur hårda svärmodsband
och tvedräktstankar tunga
och självisk lustas brand.
O, följ mig, I unga,
och varen vid god tröst!
Fast molnen hänga tunga,
än är ej Sveriges höst;
ännu skall våren sjunga
sin sång ur svenska bröst.

V. V.

Astrologiska skadegörare

Det har under senare år ofta hänt att förtvivlade människor sökt upp mig sedan de besökt någon av alla de "astrologer" som också här i landet bedriver en verksamhet som sannerligen ej är astrologiens utveckling och rykte till fromma — och vad värre är — som regel ej heller till klienternas nytta och välsignelse. Bortsett från att dessa astrologer oftast laborerar med förlegade och bevisbart felaktiga metoder, visar de i sitt uppträdande emot och behandling av klienten en ofta skrämmande brist på humanitet och finkänslighet. Så kom t. ex. en dam och klagade förskräckt över att hennes astrolog sagt att hennes horoskop var så hemskt att skåda att han aldrig skulle vilja önska ens sin värsta ovän något liknande. Ingenting annat fanns att vänta för henne än motgångar, sorger, olyckor och katastrofer. En annan person hade fått veta av en dylik "mästare" att om något år skulle hemska olyckor drabba hennes familj, hon själv skulle angripas av en farlig sjukdom etc., ty Saturnus den "store skadegöraren" gick nu in i det horoskopus som rörde hem och familj o. s. v.

Man undrar om dessa "astrologer" vet vad de gör då de på detta sätt i en människas undermedvetna kastar in sådana negativa idéer? Hur mycket ont kan de inte förorsaka genom att sådana ord ligger där och värker i själens djup, förlamar tron på framtiden, handlingskraften, optimismen, skapar ångest och förtvivlan. Sådana uttalanden verkar som negativa suggestioner vilka via undermedvetandet kan förbittra en människas liv och verkligen föra ut henne i olyckliga förhållanden som hon annars ej skulle ha hamnat i. Att tolka en människas födelsebild och utifrån denna ge henne råd och anvisningar är något som är förknippat med det största ansvar och den som tanklöst eller av lust att briljera med sina "ockulta kunskaper" ger sig in på bestämda förutsägelser, av den karaktär som ovan har relaterats, dömer sig själv som oduglig i sådana sammanhang. Jag vill erinra om pater Agoston Terres ord i artikeln Kosmobiologi-teologi-själavård i nr 3, 1967 av Seklet "den primitiva astrologien gör så stor skada genom att låsa fast människan i tron på 'stjärnornas inflytande' och hämmar och hindrar hennes utveckling istället för att frigöra henne". Pater Terres och många auktoriteter med honom, t. ex. professor Köberle vid Universitetet i Tübingen, en verklig kännare av astrologien, betonar eftertryckligt att utövandet av astrologisk — kosmobiologisk rådgivning kräver en speciell begåvning, en stor människokännedom, en stark ansvars känsla och en stor ömsinhet — så som detta krävs av varje människa som ägnar sig åt själavård. Detta är inget område där man kan briljera och experimentera — det gäller ju medmänniskors lycka och välfärd.

Oftast ger dessa "astrologer" sina klienter den föreställningen att de kan utläsa *allt* ur horoskopet. Detta är en fullständig omöjlighet. Födelsebilden är visserligen ett viktigt komplement, ännu alltför förbisett inom psykologien, då det gäller att få en aning om en människas karaktär och ödestendens, men denna kunskap, astrologien — eller som den heter i sin nya vetenskapliga form — kosmobiologien, kan dock aldrig bli annat än ett *hjälpmedel* av många i människokunskapens tjänst. Den som

ger sig ut för att kunna utsäga allt om en människas karaktär och öde ur enbart horoskopet är antingen okunnig eller en bedragare. Det finns visserligen människor som har kläroajant förmåga och med en persons horoskop i handen kan "få kontakt" med den människans öde och förutsäga detta. Sådant händer, men är undantagsfall, som dessutom kan vara behäftade med stor felmarginal.

Vad kan då en rätt utförd kosmobiologisk analys ge för utsago:

1. Den kan kombinerad med handanalys, grafologisk analys av handstilen, frenologisk analys etc. ge goda hållpunkter för bedömandet av en människas karaktär. Enbart kosmogrammet kan ej ge detta, därför att födelsebilden ju endast anger vad människan ifråga har fått sig medsänt in i detta liv av anlag och tendenser, men det säger ingenting om vad miljö, uppfostran, eget arbete på utvecklingen etc. har medfört av *förändringar* i den ursprungliga anlagsbilden. Här gäller det gamla ordet: "ett helgons eller en yogis horoskop stämmer ej därför att en sådan människa har gjort sig till herre över de kosmiska makterna". Viktor Vallberg har uttryckt samma sak i orden: "Kristus frigör oss från de kosmiska krafternas bann". Tomas av Aquino, sade: "Stjärnorna giva väl anlag men tvinga icke." Analysen av ett barns kosmogram och händer kan vara så värdefullt just för att den ger anvisning om var uppfostran bör sätta in för att hindra vissa negativa anlag att en dag träda ut ur sin latens, och även för en vuxen människa kan det vara av värde att få veta sina svagheter i karaktären — eller organiska, just för att då kunna vidtaga motåtgärder och därigenom förhindra utlösningen av ett öde som sådant åtgärder förutan skulle kunna — ej *måste* — bli följden.

2. Kosmogrammet är den enda möjlighet som vi ännu har att med någon säkerhet i förväg kunna ange *tidpunkten* för utlösningen av vissa händelser i en människas liv som anges som *möjligheter* i den ursprungliga födelsebilden, t. ex. störda kontakter med omgivningen, sjukdom, förbättrade yrkesförhållanden, etc. Obs! att det endast gäller *möjligheter*, ej ett oundvikligt öde. Handanalysen ger dock i viss mån samma möjlighet, om också ej lika exakt. Men också här gäller att man med stor försiktighet måste yttra sig om både positiva och negativa tendenser, detta i medvetandet om att det ännu är så många inflytanden på människans liv och öde som vi ej vet om ännu, men som vi kan ana.

Att förutsäga en människas dödsdag är omöjligt — därom är alla fackmän på detta svåra kunskapsområde eniga. Ändå är det många "astrologer" som påstår sig kunna detta.

Det skulle vara till förmån både för den vetenskapliga astrologiens utveckling och astrologiens klienter, om allt detta ockulta mischmasch som så många av vissa "astrologer" blandar in i detta kunskapsområde, bleve bortrensat. Den Kosmobiologiska Akademien i Aalen i Väst-Tyskland utför på detta område sedan många år ett förjänstfullt arbete, och erfarenheter som de jag ovan relaterat, visar hur nödvändig en sanering är om astrologien en dag skall kunna bli till det värdefulla instrument i människokunskapens tjänst som det finns möjligheter till.

O. A.

Läran om återfödelsen

I en föregående uppsats ha vi talat om förut-tillvaron och funnit att denna lära har ej åstadkommit några skarpare dogmatiska fejder. Annorlunda förhåller det sig angående dogmen om återfödelse. Kring denna blev det en skarpare motsättning från början på grund därav att denna hörde tillsammans med gnosticismen och var en för denna utmärkande lära, mera främmande för kristendomen än läran om förut-tillvaro. Därför blev läran om omfödelse också utdömd på ett kyrkomöte på 500-talet.

Vad som var den egentliga särskiljande huvudpunkten mellan kyrkan och gnosticismen var dock den punkt, som ligger i själva namnet, nämligen "gnosis", dvs människan bar den andliga kunskapens möjlighet inom sig själv. Det gäller bara att hennes andliga förstånd och begävnin blev upplysta. Någon annan gudomlig uppenbarelse var inte behövlig. Då kristendomen, såsom naturligt var, kom i den skarpaste motsats till denna subjektiva och godtyckliga lära, så blev därigenom motsättningar även på områden, där det inte behövts.

Tron på förekomsten av omfödelse var emellertid intet utmärkande endast för gnosticismen. Den förekom även inom de dåtida filosofierna. Den har även förekommit då och då under följande tider och har sin härstamning från de indiska filosofierna. Den kom därifrån under form av *Karmaläran*. Som sådan har den vunnit insteg i olika formationer i Västerlandet. Till denna lära i dess skarpa panteistiska form kommer varje spiritualistisk filosofi och personlig religion som en motsats, nämligen till tron att allt, som sker, är ödesbestämt av det föregående — den personliga viljan m.m. är alltså utesluten. Denna lära har under olika former ingått i såväl filosofier och religioner (muhammedanismen samt hinduismen-buddismen).

Bland judarna var inte endast läran om förut-tillvaro allmän utan även karmaläran. Vilken ställning Jesus hade till den senare därom ha vi klara uppgifter i N. T. Vi höra det redan, då Jesus sade att den blindfödde inte led av detta lyte på grund av någon föregående synd. Ännu tydligare finna vi saken, då judarna som vanligt frågade vilka synder de kunde ha gjort, över vilka tornet i Siloam föll, eller de, vilka Pilatus låtit döda. — I svaret förnekade Jesus inte lagen om orsak och verkan, men han förnekade att allt som sker kan förklaras ur den lagen såsom om denna vore allhärskande. Liksom ingen naturlag råder ensam över alla andra, så råder inte heller en andlig lag över alla andra, och över lagarna står personligheten. Över det blinda ödets karmalag står den personliga *bättringens* möjlighet liksom också *syndaförlåtelsens* möjlighet. Alltså finns inget alltbehärskande öde. Kan det finnas någon grund för tron på möjligheten eller verkligheten av föregående liv i denna materiella värld? — Med avseende på möjligheten är svaret lätt givet, för så vitt man har tron på en andlig förut-tillvaro samt en på detta jordiska liv följande andlig tillvaro. I så fall finns ingen *logisk* motsättning i det förhållandet att samma väg kan förnyas. Att så verkligen sker är en annan sak. Hinduismen hade tron på "själavandringen". Denna bört helt skiljas från tron på reinkarnationen. Den indiska tron antar en ständig inkarnering i vad slag "kött" som helst, en ständig växling mellan djur och människa. Reinkarnationen däremot vet endast av återfödelse i ny mänsklig form och ser däri en möjlighet till en tillväxt i andlig förnyelse. Finns det några förnuftiga orsaker att antaga en

Kan kräfta förebyggas? Kan kräfta botas?

Världens främsta experter på kräftforskning ha under lång tid ägnat sig åt försöket att utforska kräftsjukdomarnas gåta. Tiotals millioner kronor offras årligen på denna forskning och millioner av djur äro årligen objekt för undersökningar medels olika experiment. Att under sådana förhållanden någon utomstående skulle uppställa denna fråga såsom om denne menade sig kunna besvara frågan vore ju nästan ett brottsligt påstående eller löfte inför mänsklighetens domstol. Det är därför inte något löfte, som ligger i uppställandet av dessa frågor utan snarast en fråga till experterna, om frågan kunde nå fram dit. De okunniga massorna stå i kö och vänta att få svar just på dessa frågor.

Det finns dock en del erfarenheter även hos den stora allmänheten. Det finns en del skrifter av privatpersoner. Det finns en del försök av privatpersoner, som inte kunna tigas ihjäl och gå obeaktade förbi hur länge som helst, synnerligast som det bakom dessa försök ofta står sammanslutningar av sökande människor. Vi må nämna dr Kuhls bok eller försök av veterinär Sandberg eller erfarenheter av homeopatisk behandling m.m.

Här skall anföras ett exempel, som är typiskt för även andra motsvarande. En medelålders kvinna hade magkräfta, var undersökt på lasarett, förklarades obotlig, för alltså hem för att dö. — Hon vände sig till det homeopatiska institutet i Östersund, som förestods av doktor Axell. Hon levde igenom på grund av den homeopatiska behandlingen. Men — sjukdomen gjorde ansatser att återkomma, trängdes dock tillbaka åtminstone två gånger av förnyad behandling enligt samma metod. — Detta fall är lärörikt. Det visar att kräfta är inte botad endast med att en kräftsvulst blivit upplöst. Denna sjukdom genomgår hela organismen och dess verkliga botande förutsätter en omvandling i hela organismens verksamhet, cellbildning, ämnesomsättning osv. Hade i detta fall dr Kuhls diet från början varit medverkande, så hade troligtvis hela förbättringen blivit fullständigare. Hon levde likväl i mer än 20 år efter sedan hon förklarats som obotlig och var alltjämt i verksamhet till nära sjuttio år. I det anförda fallet går det ej att bortförklara saken såsom skedde i ett annat dylikt, därmed att man gav läkarnas "feldiagnos" skulden.

Det finns flera dylika fall. En bonde 70 år gammal hämtades från ett sjukhus, där han legat någon tid för kräfta i levertrakten, således bland de svårbotliga. Vid hämtningen från lasarettet meddelades sonen, att fadern hade ej utsikt att leva mer än högst en månad. Efter en månad med homeopati hade en fullständig förändring skett mot bättring. Efter ytterligare ett par månader var han uppe ur sängen. Bättringen fortgick. Inom ett år var han i verksam-

sådan tro, eller finns det några reella grunder därtill? Vad denna fråga beträffar kan jag hänvisa till min skrift "Aftonrodnad och Morgonbrand", sid. 43—50 samt i "Kan människan äga förut-tillvaro", sid. 32—35. — Återstår frågan: Kommer människan hit på grund av en naturlag, på grund av en sändelse eller på grund av sin egen vilja? Det finns frågor, på vilka intet svar kan givas allra minst något allmängiltigt. Frågorna få stå kvar som olösta.

V. Vallberg

het och ytterligare ett år arbetsför ehuru över 70 år. Han var så arbetsför att han t. o. m. en hel dag "kastade band" vid tröskning, dvs bockade sig oupphörligen ned, tog upp en kärke, kastade den till den, som matade tröskverket, 10 timmar. Fortsatte andra dagen. Efter 6 timmar brast ärrer efter kräftsvulsten. Sen var tiden kort. — Det är inget sällsynt att en kräftsvulst kan upplösas genom homeopatisk mediciering. Men därmed är icke kräftan botad. Den förskämning av blodet, som följer med måste också avgiftas. Därtill erfordras t. ex. Kuhls diet m. m.

Björkaska och kräfta

Beträffande den saken räcker det med en hänvisning till den innehållsrika tidningen "Vegetarianen" nr 6—7, 1965. Vad som anfördes där måste betraktas som fullgod bevisning att något kan åstadkommas. Men — det är ju ingen vaccinerin!

Processen med veterinär Sandberg, det är en särskild "historia", som kommer att tillhöra historien.

V. V.

Örtagubben har avlockat en hel del örter deras läkande krafter. Han har skrivit ner sina iakttagelser i den här boken och har dessutom meddelat 16 sidor råd betr. läkande örter och homeopatiska medel vid olika fall av påkommen ohälsa.

7:50 + oms.

Boken finns hos bokhandlare, i Reformaffärer och, förstås, hos

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 —
Stockholm Va

Hjärnan är själens

instrument

Under ett samtal kom vi in på frågan om hjärnans arbete och dess funktioner. Jag yttrade: Hjärnan är själens instrument. — "Men vad är då själen?" — Själen uttrycker sig i ordet "Jag". När din pojke hade börjat tala, då han var ett år gammal, så sade han: "Nu ska Kalle köra bil." Men när han varit två år, så sa han: "Nu ska Ja, köra bil." — Det där medvetandet att kalla sig själv med ordet "jag" anger, att människan uppfattar sig själv såsom *en person*. Såsom person kan människan använda sig av instrument: t. o. m. förfärdiga instrument. Vore inte hjärnan ett instrument och verktyg för dessa både tankar och personliga, medvetna bestämningar, så hade hon inte dessa förmågor. Hos djuren finnas inte samma förmågor på ett personligt medvetet sätt, men på vissa områden ha även de verksamheter, som utgå från hjärnan. Det finns alltså även hos dem ett själsliv, som även använder sig av hjärnan, men på ett mera mekaniskt sätt, icke personligt medvetet.

Det finns alltså en avgjord skillnad på djurets medvetande och människans. Är då hjärnan olika konstruerad hos människan och djuret? Över det förhållandet gjordes vittomfattande forskningar under slutet av 1700-talet och början av det följande århundradet. Den förmäste forskaren var den österrikiske läkaren Gall. Han gjorde undersökningar av tusentals hjärnor både hos människor och djur. Som medarbetare erhöill han en annan läkare från österrike *Spurzheim*. Gall utgav ett par för hjärnforskningen grundläggande skrifter, huvudsakligen på andra områden. Med avseende på hjärnan såsom verktyg för bestämda själsegenskaper blev hans medarbetare *Spurzheim* den förste väsentlige författaren. Efter att först ha utgivit ett antal mindre skrifter om olika sidor av den nya vetenskap, som dessa båda utforskat, och som de kallade *Frenologi*, utgav *Spurzheim* det första större verk över detta område på 1820-talet. Den tredje upplagan utkom 1835: "A View of the Philosophical Principles of Phrenology".

Vad dessa båda och många andra vid denna tid hade funnit, var, att hjärnan var inte byggd såsom alla själsegenskaper funnes inlagda i hjärnan såsom i en enda röra, utan de olika själsegenskaperna hade sina speciella områden för sin verksamhet, men de voro alla förbundna med varandra, så att de kunde samverka. Detta var en oerhört viktig upptäckt. Den medförde också stor verkningar. Man fick en annan uppfattning av människans själsliv, hennes goda och onda anlag, den själsligt friska och den själsligt sjuka människan. Det

SEKLET årg. 1954—1967

Det blir en stimulerande läsning att läsa igenom dessa årgångar där **Viktor Vallberg** varit en så flitig medarbetare. De bjuder en ytterst intressant läsning i skilda ämnen, skriven av personer med mycken kunskap och stor begåvning.

Pris för alla årg. tillsammans 19: 50 + oms.

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 — Stockholm Va

Vinterkväll

Stora, vita vinterflingor dalar ned på mörk och frusen jord. tröstfullt om en ljus förvandling talar de förutan alla ord. Så kan livets tunga, mörka tider en gång vändas uti ljus, och för den i ensamheten lider stilla tändas stjärneljus.

Desirée

Hämnden

(Ur pater Berhards Pfeffer und Salz)

"Min är hämnden, jag skall vødergälla det, säger Herren" (Rom. 12:19).

Detta är ett förskräckligt ord för många. Det är som en oberäknelig köttsoffa, som man utan att ana något öser i sig, men i munnen bränner den som svavelsyra. Det är som ett stycke osläckt kalk, som en pojke stal och stoppade i fickan. Då han nu helt oförmodat ramlade i sjön, så började kalken brinna och brände honom försvarligt. Ordet kommer kanske till någon påminnande om en våt groda, som någon i hemlighet lägger i bädden hos en annan.

Ja, ordet att man inte skall hämnas på sina fiender har uddar och klor. Mången tänker: "Hämnden är ljuv". Men detta är inte sant, ty ordspråket heter fullständigt: "Men den fördärvar magen". Och det är sant.

Nog känner du väl en rysning av välbehag, då din fiende går in i den iordningställda fallgropen? Och riktig glädje blir det, när han finner den plats, på vilken han väntat i många år, redan vara besatt. Eller om han plötsligen skulle mista platsen på grund av din angivelse. Och när helt plötsligt alla sparvar börja kvittra på taken om allt det som han någon aften i hemlighet har anförtrött åt dig. Du mår riktigt gott, när hans son råkat i olycka eller om hans dotter blivit mor, innan hon stått brud; eller om hans bank kommit på obestånd och han förlorat sina pengar. Det är kanske den skönaste dagen i ditt liv, den ljuvaste musiken i dina öron, när flyttlasset med hans saker skramlar förbi på väg till staden och främmande land. Du läser med stort intresse när rätttegångsförhandlingarna med honom stå med stora rubriker i tidningen. Då strålar det riktigt av tillfredsställelse i ditt hämndlystna hjärta

var förut oförstådda områden. Man kunde på ett helt annat sätt förstå Jesu ord: "De friska behöva icke läkare utan de sjuka". Psykiska abnormiteter ha oftast kroppsliga underlag i hjärnans byggnad eller dess friska eller skadade tillstånd. Således hade frenologien en stor uppgift att fylla. Det har emellertid gått där, såsom så ofta har i denna kortsynta och själviska värld: "Mohren har gjort sin tjänst. Mohren kan gå" — Frenologien har under senare tid förnekats från s. k. vetenskapligt håll, naturligtvis utan någon grundligare undersökning utan endast på den så vanliga tanken: "Det är orimligt. Det behövs ingen undersökning." Har man under en längre tid förfäktat en sak med dylika argument, hur svårt blir det inte då att erkänna, att en förnekelse som utgår från en sådan höjd som den nutida vetenskapen, skall kunna erkännas såsom grundad på en fördom, en ovilja att undersöka, att ens läsa den hundrafaldiga litteratur, som trycktes under förra århundradet! V. V.

och du utropar mer än en gång: "Ja, det finns en Gud i himmelen. Det måste förstås bli det här. Han får sina gärningars lön. Han har gjort mig nog förtret."

Ja, det finns en Gud i himmelen, men han säger: "Min är hämnden, jag skall vødergälla det." Kom ihåg, att du har ännu inte uppnått den sista aftonen. Du kan själv ha en son, som också kan komma att lära sig att tillverka cigarrer i fångelset. Det kan också hända att du blir morfar utan att du vet varifrån ättlingen kommit. Du har kanske en fru, som skickar efter dig en detektiv, när du helt oskyldigt säger, att du skall gå till guldsmiden för att köpa dig en present till lämpligt tillfälle.

Den som ruvar på hämnd är en mörkman. Men det finns också mörkkvinnor. Dessa hava en mjuk päls och kurrande läte, under det att de ha klorna djupt indragna; men när tillfället erbjuder sig, så passa de på att klösa. I mörkret smidas hämdesvärden, häradas sedan i giftet och insmörjas med avund för att de aldrig må rosta. Lucifers honom alltid trogna garde träffas utan att på förhand känna varandra. Vill du också i ett sådant fälttåg förtjäna dig "tapperhetsmedaljen för den mördade lyckan"?

Det är ett gränslöst sorgligt kapitel om hämnden. Det börjar med nattsvarta bokstäver, ristas in med naglarna och underskrives med det röda hjärteblodet. Ty hämnden är som getingstyng. När getingen har stuckit någon, så dör han själv; och den som utövar hämnd mot andra, den får samma öde.

Hämnden är ett mörkt moln, som går framför oss och för oss till avgrunden. Det är en smutsig väg, från vilken man inte kan träda in i våra vänners rena stuga, utan man måste därför hålla hus hos sina själsförvanter. Hämnden är en dumhet, ett brott och en synd tillika.

För hämnden bevara oss, milde Herre Gud!

Florence Scovel Shinn

Hur man vinner livets spel

Förf. hade en naturlig begåvning att leda olyckliga, livströtta och förtvivlade medmänniskor till rätta. Sentensen på bokens första omslags-sida visar att det här rör sig om praktiska ting. — Den som har inre ro, kan tänka klart och träffa rätta avgöranden, han vinner livets spel.

Kr. 7: 50

LITTERATURFÖRLAGET

Desirée

Enkel vers

Rektor Honorine Hermelin Grönbech säger om denna bok: "Jag blev så gripen, så djupt berörd, och så tacksam att någon, och därtill 'en kvinna', inte nöjer sig med 'sitt eget', hur omfångsrikt det än kan vara, utan kastar sig in i kampen — för oss alla, för fred, för mänsklighet".

Kr. 7: 75

LITTERATURFÖRLAGET

Ett tillfälle för Er — En hjälp för tidningen och förlaget

SEKLETS bokpaket våren 1968

Under hösten 1967 utsände vi en appell i en cirkulärskrivelse till våra läsare och sympatisörer om stöd för tidningens fortsatta utgivning, genom att köpa ett "bokpaket". Glädjande många lystrade till signalen; något mer än hälften av det belopp som behövs kom in. Tidningens utgivning är visserligen säkrad, men inte helt så som vi vill ha det — sex liknande nummer som detta. Därför måste ett nytt krafttag försökas.

Sedan tiden utgått för förra höstens erbjudande, har en del förfrågningar kommit om "bokpaket" fortfarande kan erhållas. På grund av att Red. är ensam om allt arbete kunde det inte hjälpas att en del "paket" aldrig blev av-sända. Det går att ordna den saken. *Jag erbjuder nu SEKLETS bokpaket våren 1968.* Detta gäller till den 1 maj 1968 och går så till, att Ni utväljer böcker ur nedanstående boklista till ett värde av kr 110:— och betalar för dessa kr 100:— oms- och portofritt.

Ahlteen, Carl:	Dietetikens ABC	1:75	Nilsson, T:	Etidprpha (dikter)	3:50	
Alexandersson:	Livsgåtor	5:—	Palmstierna, E:	Glimtar — en sökares väg	hft 5:—	
Almgren, G:	Vi ses i Port Said	6:75			inb 8:—	
Arnö, Vera:	Från sagolandet kring Stråken	4:50	Renling, H:	Dikter när sångaren skall komma	9:50	
Athis:	Den gamle vise berättar	4:50	"	Vargsommar (roman)	5:50	
"	Dito. Tidigare utgåva	1:50	"	Bergakväll	6:50	
Beard, Rebecca:	Andlig terapi	12:50	"	Immer	6:50	
Björkhem, J:	Det okulta problemet	11:—	Rudin, W:	Blickar in i evigheten	3:75	
"	De hypnotiska hallucinationerna	9:50	Rönnbäck, O:	Kalle Svensk vid gränspolis	3:75	
"	Människan och makterna	8:—	Rönne-Petersen:	Skilsmässoproblemet	9:50	
Desmond, S:	Reinkarnation — Tillvarons nyckel	8:50	Samzelius-L I:	Profylax. Andas bättre — spänn av	4:75	
Dalnäs, G:	Epok	8:50	Schwab, Günter:	Djävulsdansen, vår tids drama	26:50	
Desirée:	Enkelvers	7:75	Shinn, F S:	Hur man vinner livets spel	7:50	
Carleson, Rolf:	Vidare går min väg	16:50	Simonsen, K:	Parapsykologi och spiritualism	1:50	
Elvers:	Vår flora i färg	17:50	Sinnett, A P:	Världen på andra sidan	1:75	
Fagerström, Bo Hj:	Bidronning här är min tunga	13:50	Stuart, A:	Inga tårar mer	4:—	
Fejerstam, K:	Naturlig barnreglering	4:—	Sundgren, Dagny:	Det brinner en eld	hft 13:50	
Findlay, J A:	Den underbara verkligheten.	hft 5:50			inb 18:50	
		inb 8:50	Svanqvist, A:	Orimligt men sant	4:50	
Fransén, Klara	Den homeopatiska självläkaren	10:—	Svensson, A:	Den stora harmonien	6:—	
Frid, Anna:	Sierskan från Axmarsbruk	9:50	Thomasson, M:	Antikrist och hans tjänare	3:—	
Gäunits, B:	Om gödselvård enl. den bio-		Thorborg, Olof:	På högre uppdrag	6:50	
	dynamiska metoden	1:50	Thorsen, Poul:	Människans okända krafter	10:—	
"	Hur de små blir till	3:—	Vallberg, Viktor:	Människokunskap, del 1	8:50	
"	Lille Görans bilderbok	2:75	"	"	del 2 hft 8:50	
Granlund, Sten:	Problemet demokrati	10:50	"	"	inb 11:50	
"	Den nya syntesen	6:50	"	"	Materialismens övervinande	1:50
Gulle, V:	Bushiido: Japanernas system	4:50	"	"	Kristendomens forntid — nutid —	
Helle, A-L:	Måste man tro på Kristus?	6:50	"	"	framtid	7:50
"	Varför har kristendomen misslyckats?	14:50	"	"	Tandröten, dess orsaker	1:—
Jaquemart, P:	Vill ni leva längre —		"	"	Syner — uppenbarelser — profetior	4:50
	Hur man undgår åderförkalkning	9:75	"	"	Aftonrodnad och morgonbrand	6:50
Jönsson, Olle:	Bakom ridån till det Okända	5:75	"	"	Lappmarkens själ	inb 12:50
Kjellén, J:	Varifrån kommer kapitalräntan?	2:—	"	"	Hedenii evangelium	1:50
Kühl, J:	Kost mot kräfte	12:—	"	"	Den okända människan	3:—
Lagerbielke, L:	Framtidens folk, 4 häft. à	2:—	"	"	Den kära okunnigheten	4:—
"	Barnen och religionen	1:75	"	"	Det nya testamentets sanning	4:—
"	Gott och ont	4:—	"	"	Den eteriska strålningen	3:—
"	Vem vågar?	3:50	"	"	Intelligensmätningar och tidspejlingar	4:50
Leonidas:	Astrologisk karaktärstolkning	3:50	Wedholm, Olle:	Den dolda lyckan	4:—	
Lester, Regimald:	Att söka det hinsides	12:—	Williams:	En själs vandring från Urkällan till		
Levi:	Den nya tidsålderns evangelium, hft	16:—		år 1957	7:—	
		inb 22:—	"	Några ord från ovan	7:—	
Liander, H:	Spiritualismen såsom världsåskådning	1:—	"	En frigjord andes vandringsarbete	7:—	
Lindberg, G:	Aforismer och paradoxer	2:50	Wood, F H:	Genom det osynligas port	7:50	
Lindgren, Vera:	Gröna kokboken	3:75	Aberg, Dan:	De voro kämpar	2:—	
Ljungström, G:	Mellan de stora världskrigen —		"	Konsten att vara råkostare	3:50	
	det gångna och det kommande	5:—	Akerblom, Lilli:	Bortom mänsklig horisont	18:—	
Lönerstrand, S:	Den oupphörliga Blodsymfonien	5:50	Asbrink, Gustav:	En vandrande andes upplevelser	8:—	
Montgomery, R:	Född med siargåva — sanningen om		Flera författare:	NU! Människans villkor	12:50	
	Jane Dixon	hft 24:50		Örtagubbens 25 underbara läkeörter	7:50	
		inb 29:50		SEKLET årg. 1954—1967	19:50	
Moss, Noril:	Autentisk kärlek	10:50		Pendlar av mäsing	5:—	
Nielsen, A:	Urkristendom	6:—		Blanketter för pendling	—:35	
Nielsson, H:	Kyrkan och den psykiska forskningen	4:50	"	"	kosmogram (för astrologer)	—:25
		inb 8:50			50 st 6:50	
Nygren, H:	De eviga straffen	1:—			100 „ 11:—	

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 • STOCKHOLM VA

Tel. 08/31 04 63 — 32 26 60 • Postgiro 5 29 99

SEKLET

Redaktör och ansvarig utgivare: HARRY BLOM

Redaktion och Expedition:

Luntmakargatan 90 — Stockholm Va

Tel., 08/32 26 60 — 31 04 63

Utkommer med 6 nr 1968

Pren.avgift 10:—

Postgiro: 23 04 40

Bankgiro: 56 — 5472

Strängnäs Tryckeri AB, Strängnäs 1968

Herr C. O. Holmquist

Svartingstorp

Läckeby

~~Kalmar~~

ÖRTEXTRAKTER

ORTAGUBBEN är nu i tillfälle erbjuda sina kunder extrakter å örter. Dessa innehålla örtens alla verksamma beståndsdelar och äro så starkt koncentrerade, att endast några droppar är tillräckligt att ta varje gång. Det är bekvämare att ta detta extrakt än att bereda té av örter och flaskan, försedd med droppropp, är lätt att föra med sig i fickan eller i handväskan.

Här nedan pris och förteckning å de extrakter som jag hittills lyckats få fram:

Björk	3:85	Maskros	3:85
Blodrot	7:90	Melissa	4:65
Brännässla	3:85	Mistel	4:65
Gurka	4: 5	Myrra	7:90
Hagtorn	4:65	Pepparmynta	4:65
Hamamelis	3:85	Persilja	4:65
Humle	4:65	Ratania	3:85
Hästhov	3:85	Rosmarin	4:65
Johannesört	7:80	Rättika	7:80
Kamomilla	7:90	Valleriana	7:90
Kastanj	3:85	Akerfräken	3:85
Ljung	4:65		

VETEGRODDOLJA

Vetegroddoljan har på få år blivit välkänd, huvudsakligen på grund av dess rikedom på E-vitamin. Vi känner inte till något naturligt näringsmedel som i E-vitaminhalt ens kommer i närheten av denna olja.

Det lär behövas mängder vete för att få blott en enda liter av denna dyrbara olja. Därav kan man förstå vilken koncentration av verksamma beståndsdelar som finns i vetegroddoljan.

En matsked vetegroddolja dagligen är i regel den lämpligaste mängden att ta in. Man bör intaga oljan som den är eller också som salladsås eller blandad med grönsaker. ÖRTAGUBBENS VETEGRODDOLJA innehåller dessutom något Lecithin och Pektin, vilket bl. a. ökar hållbarheten. Och ändå är den prisbillig:

Fl. 150 ml. 11:50

Fl. 300 ml. 20:35

PIGG PÅ POLLEN

— Heej! Va du ser pigg ut. Du, som för några dagar sedan verkade så vissen.

— Jo, ser du, jag hörde talas om någon örtabod på Luntmakargatan. Där skulle det finnas något som kallades för Örtagubbens Pollen med Regisan. Jag stack in då jag ramla förbi och köpte en burk. Den gjorde verkligen nytta.

Det är ju klart att detta skulle göra nytta. Enbart Regisan har ju sin goda verkan, då det ju innehåller medicinaljäst, som är rikt på B-vitamin, dessutom förstärkt med hela dagsbehovet av E-vitamin. Fria aminosyror ingår och andra värdefulla beståndsdelar.

ÖRTAGUBBENS POLLEN ger

LIVSLUST OCH ENERGI

ÖKAR MOTSTÅNDSKRAFTEN

pr brk 150 tabl. 8:70

pr brk 500 tabl. 26:35

pr brk 1000 tabl. 48:50

60 år

i homeopatiens tjänst kan de män skriva som kämpat fram Askersunds Tekniska Fabrik under de år som gått sedan 1907. ÖRTAGUBBEN, som har förmånen att representera denna officin skickar gärna en förteckning å de homeopatiska läkemedel som tillverkas å fabriken.

Homeopatiskt husapotek omfattar 22 medel i fl. om 10 och 20 ml., sammanställt av den kände homeopaten och kyrkoherden Viktor Vallberg. Beskrivning å medlens användning medföljer.

Jubileumspris 55:—

Vitlöskapslar

Vitlök är den starkast helande vegetabil som finns. Intet ämne rengör och desinficerar så som vitlök tänderna och munhålan, halsens och bronkernas slemhinnor, motverkar jäsning i mage och tarm, fördriver inälvsmaskar och andra parasiter, desinficerar urinen, botar utslag och exem, motverkar åderförkalkning och högt blodtryck och stimulerar alla körtlar till verksamhet. (ur Örtagubbens 25 underbara läkeörter).

Vitlöskapslar:

25 st 1:85

50 „ 3:65

100 „ 7:—

200 „ 12:40

LITTERATURFÖRLAGET och ÖRTAGUBBEN har samma adress:

Luntmakargatan 90 — Stockholm Va

Bankgiro: 56—5472

Postgiro: Litteraturförlaget 5 29 99

Örtagubben: 5 83 44

Telefon: 08/31 04 63 — 32 26 60

Order över 50 kr exp. portofritt. Om varorna måste sändas som "bräckligt" o. dyl. uttages den extra avgiften härför.